

Детска градина „Радост“
5400, гр. Севлиево, ул. „Здравец“ №1; тел. 0675/3-28-46
e-mail: zdg.radost@abv.bg, www.dg-radost.org

УТВЪРЖДАВАМ:

Цанка Ненчева

Директор на ДГ „Радост“

Заповед № 423/13.09.2019 г.

АКТУАЛИЗИРАНА

ПРОГРАМНА СИСТЕМА на детска градина „РАДОСТ“ - Севлиево

2016 – 2020 година

Актуализираната Програмната система на ДГ "Радост" е приемана на заседание на Педагогическия съвет - Протокол №08/12.09.2019 г.

ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ МОДЕЛ НА ПРОГРАМНАТА СИСТЕМА НА ДГ „РАДОСТ“, ГР.СЕВЛИЕВО

1. Концепция на образователната политика на ДГ“Радост“

Мисия на детската градина:

Мото: „Чрез играта – опознавай, откривай, учи, мисли и мечтай!“

Да създадем образователна, здравословна и безопасна среда за цялостно развитие на детската личност, в която да се положат основите на учене през целия живот; да се осигури физическото, познавателното, езиковото, духовно-нравственото, социалното, емоционалното и творческото развитие на детето, отчитайки значението на играта в процеса на педагогическото взаимодействие. Детето да придобие съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими му за успешното преминаване към училищното образование.

Визия на детската градина:

Утвърждаване на детска градина „Радост“ като модернизирана образователната институция, осигуряваща достъпно и качествено образование за развитие личността на детето, чрез осъвременена системата на образование и адаптивност спрямо потребностите на пазара на труда чрез:

- ✓ осигуряване условия за социален и емоционален комфорт, психическо, физическо и творческо развитие на децата от 2 до 7 годишна възраст;
- ✓ подобряване на качествените характеристики на работещите в ДГ „Радост“;
- ✓ утвърждаване на детската градина в общественото пространство като модерна, гъвкава, конкурентна и необходима предучилищна институция; като среда за социо-културна и образователна работа; като център за творчество и сътрудничество между деца, родители и учители;
- ✓ намаляване процента на отпадналите и преждевременно напусналите образователната система;
- ✓ популяризиране на ученето през целия живот.

2. Предмет на програмната система:

Програмната система на ДГ "Радост", гр.Севлиево е част от **стратегията** за развитието на детската градина за период от четири години и съответства на изискванията на държавния образователен стандарт за предучилищно образование. Тя е изготвена във връзка с изпълнение на чл.70 от Закона за предучилищното и училищното образование и чл.29 от Наредба №5/05.06.2016 г. за предучилищното образование. Нейното изключително важно значение и роля се състои в това, че разкрива бъдещата дейност и развитие на предучилищното образование в детската градина; гарантира утвърждаването ѝ като модерна и достъпна европейска обществена институция, отговаряща на съвременните потребности на обществото. Програмната система представлява цялостна **концепция за развитието** на деца от тригодишна /двегодишна/ възраст до постъпването им в I клас в съответствие с държавния образователен стандарт за предучилищното образование и включва подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща цел. Програмната система на ДГ "Радост" е създадена в името на детето, в помощ на учителя и в подкрепа на родителя.

Програмната система подпомага учителя, за да осигури условия за пълноценно детско развитие, така че:

- ❖ Детето да е спокойно, щастливо, уверено и успешно да навлиза в света, чрез игри, познание, радост и творчеството;
- ❖ Учителят уверен и с удовлетворение да постига по-добри резултати в ежедневната си работа с децата и родителите;
- ❖ Родителят да „израства“ заедно с детето си, като го подкрепя в развитието, подпомага разгръщането на неговия потенциал.

Родителят и учителят имат споделени отговорности относно детето, които се реализират в сътрудничество в името на детето.

Програмната система на ДГ"Радост" се ръководи от принципите в системата на предучилищно обучение за **отглеждане, социализация, обучение и възпитание** на децата. По своята същност тя е:

- ✓ **интегрирана** – осигурява функционирането на разработения образователен модел като завършен, единен и цялостен процес, съставен от оптимално обвързани елементи;
- ✓ **интерактивна** – реализира достигането на заложените в нея знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищното образование, чрез активно участие в дейности, форми и действия, насочени към плавно разширяване и усложняване на образователното съдържание;
- ✓ **инновационна** – основава се на идеята за непрекъснато изменение и обновяване чрез включване на нови теоретични постановки и добри педагогически практики.

Програмната система е създадена да отговори на потребностите на съвременното предучилищно образование чрез умело съчетаване и създаване на условия за придобиването на компетентностите от всяко дете по всяко образователно направление; да отчита спецификата на детската възрастова група; да съответства на интересите, възможностите и възрастовите характеристики на децата и да осигури ефективно педагогическо взаимодействие с децата в съответствие с ЗПУО и Наредба №5/03.06.2016 г.

3. Цел на програмната система:

Целта на програмната система в ДГ „Радост“ е продуктувана от заложените основни цели за предучилищно образование в ЗПУО:

1. Цялостно развитие на детската личност при отчитане на нейния интелектуален, емоционален, социален, духовно-нравствен, физически и възрастов потенциал; подкрепа на всяко дете в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите му.
 2. Формиране на устойчиви нагласи и мотивация за учене през целия живот.
 3. Творчески възможности и непрекъснато разширяващи се желания и потребности за активно действено участие на детето в процесите на взаимодействие със заобикаляния свят.
 4. Придобиване на компетентности, необходими за успешна личностна и професионална реализация и активен граждansки живот в съвременните общности:
- ✓ **коммуникативни компетенции** – практическо владеене на българския език в съответствие с нормите на книжовния език, съгласно Наредба № 6 от 11 август 2016 г. за усвояването на българския книжовен език (Обн. - ДВ, бр. 67 от 26.08.2016 г.).
 - ✓ **математически компетентности и основни познания в областта на природните науки и технологии** – да проявяват склонност към аналитично мислене и продобиване на научни знания;
 - ✓ **дигитални компетентности** - да придобият умения за използване на ИКТ с цел подпомагане на аналитичното мислене и креативността;
 - ✓ **социални и гражданска компетентности** – да показват уважение и интерес към околните, да бъдат склонни към компромиси, да бъдат почтенни, да познават правата и задълженията си, да разбират и възприемат ценностите на

- ✓ различните религиозни и етнически групи, овладяване на компетентности за ПО, съгласно приложение №1 към чл.14, ал.2, т. 1 от Наредба №13/21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
- ✓ **инициативност и предприемачески умения** – да проявяват инициативност и положително отношение към промяната и новото;
- ✓ **културни компетенции** – да познават националното и европейско културно наследство.

4. Принципи на програмната система:

Програмната система на ДГ „Радост“ е изградена на основа на следните **принципи**:

- ✓ личностна ориентация, осигуряваща равни възможности и качествено образование на всяко дете;
- ✓ участие на всяко дете, според индивидуалните му възможности – „живот без насилие“;
- ✓ развиваща образователна стратегия, базирана на основните принципи, заложени в Закона за предучилищно и училищно образование в унисон с целите и съдържанието на стратегия „Европа 2020 г.“, утвърждаваща основните за „Учене през целия живот“, като се осигурява физическото, познавателното, езиковото, духовно-нравственото, съзнателното, емоционалното и творческото развитие на децата;
- ✓ ориентираност към интереса и към мотивацията на детето; към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
- ✓ настърчаване на познанието, теорията и практиката, основана на богатото детското въображение и емоционалност;
- ✓ осъвременено и балансирано педагогическо взаимодействие, насочено към детето;
- ✓ прилагане на педагогически технологии с ясно изразена интерактивна и инновационна насоченост, ориентирани по посока на самоутвърждаване на личността на детето и развиване на креативността му;
- ✓ възпитание, социализация и обучение на децата, гарантиращи овладяването на образователното съдържание;
- ✓ интегриране на тематичното съдържания, основано на естествени интегративни връзки между образователните направления;
- ✓ ранно откриване на заложбите и способностите на всяко дете;
- ✓ развиваща творческите способности на детето практика, ориентирана към продуктивна дейност;
- ✓ осигуряване на възможности на всяко дете да изразява собственото си мнение и да осъзнава и отстоява своята позиция

- правата на детето.

II. СТРУКТУРА НА ПРОГРАМНАТА СИСТЕМА:

Съдържание:

- 1. Подходи и форми на педагогическо взаимодействие.**
- 2. Разпределение на формите на педагогическо взаимодействие.**
- 3. Тематично разпределение за всяка възрастова група.**
- 4. Механизъм на взаимодействие между участниците в предучилищното образование.**

1. Подходи и форми на педагогическо взаимодействие

Педагогическото взаимодействие е сложен процес, състоящ се от множество компоненти – дидактическо, възпитателно и социално-педагогическо. Неговата ефикасност е по-силна, когато се прилага чрез новата образователна парадигма на ХХI век:

- ✓ поставяне на детето в центъра на педагогическото взаимодействие;
- ✓ уважение и съхраняване на детската индивидуалност;
- ✓ приложение на игровия подход.

В тази му форма то присъства във всички видове дейности в ДГ „Радост“ – познавателна, трудова, творческа.

Педагогическата технология, чрез която е заложена реализацията на програмната система за четирите възрастови групи в детската градина се формира от компоненти. Изборът от педагогическия колектив на най-подходящите от тях води до успешна и пълноцenna реализация на педагогическия процес.

Подходи на педагогическо взаимодействие

Осигуряват единство на обучение, възпитание и социализация, базирано на партньорска комуникация между детето и педагогически специалист, съществуващ опит, непрекъснато развиващи се потребности и желания на детето и динамично развиващите се представи, знания, умения и отношения, заложени като очаквани резултати в държавния образователен стандарт за предучилищното образование.

Смяна на фокуса в предучилищното образование:

- от обучение към учене;
- от енциклопедичност към практическа насоченост;
- от предметноориентирано към резултатноориентирано образование;
- от акцент върху документа към внимание към резултата;
- от традиционните за 20. век методи към иновациите и творческата ситуация.

Основен цялостен подход в работата на учителя е компетентностният подход. Той е система от педагогически принципи, спосobi и методи, чиито основни характеристики се свеждат до:

- **Интегрираното междудисциплинно взаимодействие;**
- **Практическата насоченост на обучението;**
- **Ориентацията към резултати;**
- **Използването на инновации в процеса на преподаване и учене.**

A: Организационни подходи:

1. Системен подход - Детето като индивид представлява сложна система от биологични, психологични, социални, здравни, когнитивни и други подсистеми, в която се преплитат елементи от семейството, образователната, здравната и други системи. Използването на системният подход подпомага по-добре да определим спецификата и динамиката на социалното развитие на децата от предучилищна възраст в ДГ.

2. Интегративен подход - Чрез него колективът осигурява ползотворна, резултатна педагогическа дейност. Развива се познавателната дейност и цялостното обогатяване на социалния опит на децата, както и подготовката им за училище. Една от

главните тенденции е и интегрирането на европейските образователни ценности у нас и адаптирането им към националните ни особености и традиции.

3. Комплексен подход - Използването на комплексни situationни форми на основата на игрите, създава условия за изграждане на хармонична и разнообразна образователна среда с цел осигуряване на равнопоставеност и достъп до качествено образование.

Б: Методически подходи:

1. Хуманно - личностен подход - Използването в детската градина на един от съвременните психолого-педагогически подходи, допринасящ за трайното и устойчиво ценностно поведение у всяко дете – детето в центъра на педагогическото взаимодействие. Това е обучение, основано на личния опит на детето и на стремежа той да бъде систематизиран и непрекъснато обогатяван и разширяван, като се преминава от еталонно възпроизвеждане на представи и отношения към творческо прилагане на придобити умения;

2. Рефлексивен ценностно – ориентиран подход - Рефлексията изиска развитие на оценка и самооценка, самоконтрол и саморегулация при решаване на игрови, практически и познавателни задачи. Ученето през целия живот интегрира всички процеси на взаимодействие (формални и неформални), които развиват детската индивидуалност с цел стимулиране на представи, умения и компетенции.

3. Дейностен подход или "учене чрез правене" е предпочитан подход в педагогическия процес в детското заведение, който осъществяваме чрез различните дейности на "правене", именно: познава, разпознава, открива, посочва, определя, описва, представя, установява, разбира, обяснява, сравнява, разграничава, различава, идентифицира, съставя, подрежда и др. Това се постига изключително чрез действие. Детето е в "активна" позиция - да наблюдава, да сравнява, да анализира, да оценява, да описва и т.н. , за да достигне само или с помощта на учителя до научното знание.

4. Комуникативен подход - Този подход определя обучението, възпитанието и социализацията, осъществени в условията на неформални контакти и делово общуване на личности и реализиране на общи преживявания, желания и идеи.

5. Интерактивност – Този подход дава възможност за масово участие, за творчество, за интерактивност, за спонтанност, за нестандартни решения на задачи и проблеми, за личностна изява и др. Възпитава състезателност, колективистичност, толерантност, критичност. Развива мисленето, волята, положителните емоции. Укрепва интереса към знанията за миналото и практическото им използване за решаване проблемите на настоящето и бъдещето.

6. Ситуационен подход - Същността на ситуационния подход е че познавателното събитие се анализира от гледната точка на ситуацията, които го създават. Ситуационната форма е организираната, делова и личностна среща в индивидуален, партньорски и екипен /групов/ план между децата в ДГ „Радост“ и педагогическите специалисти. Наименованието “педагогическа ситуация” като основна форма за партниране на педагога с децата не е самоценно, защото освен социалните и психологически компоненти, са важни образователните цели, свързани с тематичното съдържание, с очакваните резултати и ключовите ядра на детския опит, заложени в ДОС.

7. Ценностно - ориентиран подход – възпитание и обучение, насочено към достигане на общочовешки ценности при запазване и развиване на националната идентичност и традиции.

Форми на педагогическо взаимодействие

Педагогическото взаимодействие е процес, насочен към постигане на определен очакван резултат, свързан с цялостното развитие на детето, в които основни участници са учителят и детето. При осъществяването на педагогическото взаимодействие в детската градина, учителят използва **играта** за постигане на компетентностите на децата в седемте образователни направления.

Формите на педагогическото взаимодействие се организират в съответствие с прилаганата в детската градина програмна система при зачитане на потребностите и интересите на децата.

Педагогическото взаимодействие в предучилищното образование се организира в **основни и допълнителни форми**.

Основна форма на педагогическото взаимодействие е педагогическата ситуация, която протича под формата на игра. Тя се организира само в учебно време /15 септември – 31 май/ и осигурява постигането на компетентностите, определени в държавния образователен стандарт за предучилищно образование в Наредба № 5 от 3.06.2016 г. за предучилищното образование .

Основните форми на педагогическо взаимодействие ще се провеждат в следните образователни направления:

1. Български език и литература;

2. Математика;
3. Околен свят;
4. Изобразително изкуство;
5. Музика;
6. Конструиране и технологии;
7. Физическа култура.

Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се организират ежедневно по преценка на учителя в съответствие с интересите и потребностите на децата и са свързани с цялостната организация на деня в детската група. Чрез допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности от определените в ДОС за предучилищно образование, които допринасят за личностното развитие и за разнообразяване живота на детето.

Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие в учебно време се организират извън времето на провеждане на педагогическите ситуации, а в неучебно време се организират само допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Допълнителните форми са:

- ✓ Задължителна допълнителна форма в предучилищното образование е утринната гимнастика;
- ✓ Самостоятелни дейности по избор на детето – в зависимост от инициативата на децата;
- ✓ Дейности, организирани от детския учител – различни видове игри, състезания, конкурси, екскурзии, спортни празници, тържества, развлечения, наблюдения на обекти от околната среда, изяви пред родителите и обществеността и др.

Начини и форми за осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование на децата

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в детската градина, се осъществява чрез изпълнение на програма за гражданско, здравно и интеркултурно образование, приета на Педагогически съвет и утвърдена със заповед №409/11.09.2017 г. на директора на основание чл.15, ал.4 от Наредба №13/21.09.2016 г.

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява във всички възрастови групи:

1. интегрирано в обучението по образователни направления чрез основните форми;
2. интегрирано в допълнителните форми на педагогическо взаимодействие;
3. в основните форми, чрез включване на темата в годишното тематично разпределение за възрастовата група.
 - ✓ в графа: „Допълнителни дейности и индивидуална работа“, когато е допълнителна форма;

Проведеното/планираното образователно съдържание/тема се отразяват в дневника на групата както следва:

- ✓ вписва се като образователното съдържание към образователното направление, когато то е интегрирано чрез основната форма;
- ✓ планира се като основна форма, съгласно годишното тематично разпределение.

2. Разпределение на формите на педагогическото взаимодействие

Разпределение на педагогическите ситуации като основна форма на педагогическо взаимодействие.

Конкретното разпределяне на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в седмично разпределение, което е разработено по възрастови групи от учителите на конкретната група преди началото на учебната година и се утвърждава от директора на детската градина.

Седмично разпределение на педагогическите ситуации по възрастови групи:

Възрастова група	Минимален общ седмичен брой на педагогическите ситуации за постигане	Общ седмичен брой на педагогическите ситуации в ДГ "Радост", съобразно потребностите и интересите
------------------	--	---

	на компетентности по ОН, съгласно чл.27 ал.2 от Наредба №5 от 3 юни 2016 г	на децата за постигане на компетентностите
първа възрастова група	11	$11 + 2 = 13$
втора възрастова група	13	$13 + 2 = 15$
трета възрастова група	15	$15 + 2 = 17$
четвърта възрастова група	17	$17 + 2 = 19$

Времетраене на ситуацията:

Продължителността на една педагогическа ситуация е по преценка на учителя, но съгласно чл. 25 от Наредба №5 от 3 юни 2016 г. е препоръчително тя да е с времетраене от 15 до 20 минути – за първа и втора възрастова група и от 20 до 30 минути за трета и четвърта възрастова група.

Брой на педагогическите ситуации по образователни направления в учебно време по програмна система на ДГ“Радост“

Направление	Първа възрастова група - 3/4 г.	Втора възрастова група - 4/5 г.	Трета възрастова група - 5/6 г.	Четвърта възрастова група - 6/7 г.
Български език и литература	2 /1+1/	3 /2+1/	3 /2+1/	4 /3+1/
Математика	1	1	2	3
Околен свят	1	2	2	2
Изобразително изкуство	2	2	2	2

Музика	3 /2+1/	3 /2+1/	3 /2+1/	3 /2+1/
Конструиране и технологии	1	1	2	2
Физическа култура	3	3	3	3
Общо за седмицата:	11+2=13	13+2=15	15+2=17	17+2=19

Целодневна организация на деня в детска градина през учебно време - от 15.09. до 31.05.

Основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие	Часови интервал			
	I група	II група	III група	IV група
Прием на децата (дейност по избор, разговори, игри, индивидуална работа и др.) – ДФ	6,30 – 8.15	6,30 – 8.15	6,30 – 8.15	6,30 – 8.15
Утринна гимнастика – ДФ	8.15 - 8.25	8.15 - 8.25	8.15 - 8.30	8.15 - 8.30
Закуска - ДФ	8.25 – 9.00	8.25 – 9.00	8.30 – 9.00	8.30 – 9.00
Педагогически ситуации, съобразно седмичното разпределение - ОФ	9.00 – 9.20	9.00 – 9.20	9.00 – 9.30	9.00 – 9.30
Подвижни игри - ДФ	9.20 - 9.40	9.20 - 9.40	9.30 – 9.45	9.30 – 9.45
Педагогически ситуации - съобразно седмичното разпределение - ОФ	9.40 -10.00	9.40 -10.00	9.45 – 10.15	9.45 – 10.15
Междинна подкрепителна закуска - ДФ	10.00 – 10.30	10.00 – 10.30	10.15 – 10.30	10.15 – 10.30
Педагогически ситуации, съобразно седмичното разпределение – ОФ или ДФ		10.30– 11.00	10.30– 11.00	10.30– 11.00
Игри, престой на открито, разходки, наблюдения,	10.30 – 11.30	10.30– 12.00	11.00– 12.30	11.00– 12.30

действи по избор, експерименти, допълнителни действи срещу заплащане, проектна действ - ДФ				
Обяд - ДФ	11.45 – 13.00	12.00 – 13.00	12.30 – 13.00	12.30 – 13.00
Следобеден сън	13.00 – 15.30	13.00 – 15.30	13.00 – 15.00	13.00 – 15.00
Следобедно раздвижване – ДФ, народни хора	15.30 – 15.50	15.30 – 15.50	15.00 – 15.20	15.00 – 15.20
Следобедна подкрепителна закуска – ДФ, народни хора	15.50 – 16.10	15.50 – 16.10	15.20 – 15.40	15.20 – 15.40
Педагогически ситуации, съобразно седмичното разпределение - ОФ	16.10 – 16.30	16.10 – 16.30	15.40 – 16.10	15.40 – 16.10
Допълнителни действия срещу заплащане, творчески игри, игри с правила, действ по избор, индивидуална работа, проектна действ, игри на открито, разговори с деца и родители – изпращане на децата- ДФ	16.30 – 18.30	16.30 – 18.30	16.10 – 18.30	16.10 – 18.30

**Целодневна организация на деня в детска градина през неучебно време -
от 01.06. до 14.09.**

Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие	Часови интервал			
	I група	II група	III група	IV група
Прием на децата, действия по избор на децата, игри на открито	6.30 – 8.20	6.30 – 8.20	6.30 – 8.15	6.30 – 8.15
Утринна гимнастика	8.20 – 8.30	8.20 – 8.30	8.15 – 8.30	8.15 – 8.30
Закуска	8.30 – 9.00	8.30 – 9.00	8.30 – 9.00	8.30 – 9.00
Педагогическа ситуация-допълнителна форма	9.00 – 9.20	9.00 – 9.20	9.00 – 9.30	9.00 – 9.30

Подвижни игри, престой на открито, разходки, наблюдения, дейности по избор, творчески игри, експерименти, проектна дейност – организирана от учителя;	9.20 – 10.00	9.20 – 10.00	9.30 – 10.00	9.30 – 10.00
Междинна подкрепителна закуска	10.00 – 10.30	10.00 – 10.30	10.00 – 10.30	10.00 – 10.30
Игри, престой на открито, разходки, наблюдения, дейности по избор, експерименти, проектна дейност	10.30 – 11.30	10.30 – 12.00	10.30 – 12.30	10.30 – 12.30
Обяд	11.45 – 13.00	12.00 – 13.00	12.30 – 13.00	12.30 – 13.00
Следобеден сън	13.00 – 15.30	13.00 – 15.30	13.00 – 15.00	13.00 – 15.00
Следобедно раздвижване	15.30 – 15.40	15.30 – 15.40	15.00 – 15.30	15.00 – 15.30
Следобедна подкрепителна закуска	15.40 – 16.00	15.40 – 16.00	15.30 – 15.45	15.30 – 15.45
Педагогическа ситуация - допълнителна форма	16.00 – 16.20	16.00 – 16.20	15.45 – 16.15	15.45 – 16.15
Творчески игри, игри с правила и други свободно реализирани дейности по избор (открито и на закрито).	16.20 – 18.30	16.20 – 18.30	16.15 – 18.30	16.15 – 18.30

Забележка: Целодневната организация на педагогическо взаимодействие е примерна и определените дейности могат да се променят в съответствие с интересите и потребностите на децата.

3. Тематично разпределение за всяка възрастова група

Тематичното разпределение осигурява ритмичното и балансираното разпределение на съдържанието по образователните направления и включва темите за постигане на отделни компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите за проследяване на постиженията на децата. Чрез тях се цели придобиване на съвкупност от компетентности - знания, умения и отношения, необходими за успешното преминаване на детето към училищно образование.

Насоките по образователни направления за придобиване на компетентности през четиригодишния период са както следва:

Образователно направление „БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА“

A. Общи цели на образователното направление:

Една от основните функции на обучението по направление български език и литература е задоволяването на потребността на детето от речева активност, което предизвика положителни емоции и се превръща в стимул за изграждане на умения за комуникиране и общуване.

Целта на образователното направление е изграждане на нагласа у детето да слуша активно художествено произведение и да изразява отношението си към него и към постъпките на героите в него.

Образователното съдържание е разпределено към шест образователни ядра: Свързана реч, Речник, Граматически правила реч, Звукова култура, Възприемане на литературно произведение, Пресъздаване на литературно произведение.

Планирането на дейностите по образователното направление, гарантира запознаване с националните ценности и традиции с цел съхраняване и утвърждаване на националната идентичност.

B. Насоки за учителя:

Овладяването на езика и развитието на речта се свързват с възможността на децата да обогатяват своята устна реч и да усвоят значението на думите в най-различни ситуации. Учителите насочват своите усилия към изграждане на среда за стимулиране на игрите като средство за: обогатяване на детската реч; наಸърчаване интереса на децата към значението на думите; стимулиране на интереса към книгите и слушането на кратки художествени текстове; водене на диалог и участие в него; използване на точен речник и стимулиране на детето да отделя елементите на формалната и съдържателната страна на процесите на говорене и слушане.

Практическото овладяване на българския език е основа за общуването. Стимулирането на говорните умения у детето става посредством литературните произведения. Дейностите са подчинени на усъвършенстването на умението за общуване както с деца, така и с възрастни.

Усвояването на езика трябва да се разглежда във взаимовръзка с образователното съдържание по всички образователни направления и да осигурят вътрешно интегриране на целите на българския език в областта на: слушане, говорене, подготовка за графичните знаци и смислоразличителната роля на думата, срочката и фонемата в говорния контекст. Учителите е необходимо да насърчават дейности, свързани с разпознаване и конструиране на основните граматични единици и структури: звук, дума, изречение, текст.

Общият седмичен брой на педагогическите ситуации в ДГ "Радост", съобразно потребностите на децата за постигане на компетентностите в програмната система на ДГ "Радост" по ОН „Български език и литература" са две за първа възрастова група; по три за втора и трета възрастова група и четири за четвърта възрастова група.

Образователно направление „МАТЕМАТИКА”

A. Общи цели на образователното направление.

Основната цел на образователно направление математика е стимулиране на детското развитие чрез насочване на познавателните интереси на детето към математическите характеристики на околния свят и тяхното диференциране чрез овладяване на обобщени способи при възприемането и оценяването им. Съдържанието на ОН осигурява формиране на елементарни представи за основни математически понятия, които се изучават по-късно в училище. Математическото обучение в предучилищна възраст стимулира общата познавателна дейност и развива умствените способности на детето, които са основа за интелектуалното му развитие.

Образователното съдържание е разпределено към пет образователни ядра: Количествени отношения, Измерване, Пространствени отношения, Времеви отношения, Геометрични фигури и форми.

Б. Насоки за учителя:

Съдържанието на математическата подготовка в ДГ "Радост" трябва да обезпечи преди всичко формиране на основните математически представи, върху които ще се овладеят математическите знания в училище и ще се стимулират умствените способности на детето, които до голяма степен ще определят по-нататъшното му развитие и адаптиране към училищното обучение. Важно е не просто да се натрупват знания, а да се овладеят умения за тяхното прилагане. За да се

развият умствените способности на детето, то трябва да се научи да отделя основните параметри на обекта и неговите отношения. Ролята на учителя е да насочва децата към: систематизация на обектите по техните външни свойства; точно възприятие на самите обекти и точно възприятие на самите обекти и откриване в тях на прилики и разлики; решаване на мисловни задачи за установяване на количествени, пространствени и времеви връзки, откриване на причинни зависимости, описание на свойствата и отношенията.

Обучението по математика запазва игровия си характер във всички възрастови групи. Емоционалната насitenост на игровата дейност с математическа насоченост и личностния смисъл на игровото въздействие съдействат за развитие на емоционално отношение към света, развитие на самосъзнанието и осъзнаване на себе си като индивид със свое място сред другите.

Общий седмичен брой на педагогическите ситуации в ДГ "Радост", съобразно зачитането на потребностите и интересите на децата за постигане на компетентностите в програмната система на ДГ"Радост" по ОН математика са една педагогическа ситуация за първа, втора групи, две педагогически ситуации за трета възрастова група и три за четвърта възрастова група.

Образователно направление „ОКОЛЕН СВЯТ“

A. Общи цели на образователното направление:

Целите на ОН „Околен свят“ са свързани с разнообразни начини за успешно свързване с другите. Партирането на учителя е изградено върху емоционалните отношения с децата, предполагащо позитивното настроение и искрената радост от съвместната дейност.

Приоритет на направлението са социалните умения, които да се трансформират под влияние на когнитивните умения при опознаването на света.

Образователното съдържание е разпределено към четири образователни ядра: Самоутвръждаване и общуване с околните, Социална и здравословна среда, Светът на природата и неговото опазване, Културни и национални ценности.

B. Насоки за учителя:

Учителят осигурява в ситуацията връзка между образователни ядра, което съответства на систематизирането на детския опит при ориентирането в околния свят. Ценно е да се възпитава у другите деца необходимостта от лично отношение към преживяното. Така доверието и толерантността към другия подготвят сигурността в близката социална общност.

Общият седмичен брой на педагогическите ситуации в ДГ "Радост", съобразно зачитането на потребностите и интересите на децата за постигане на компетентностите в програмната система на ДГ "Радост" по ОН околен свят са една педагогическа ситуация за първа възрастова група и по две за втора, трета и четвърта възрастова група.

Основните и допълнителните форми за осъществяване на образователния процес **по безопасност на движението по пътищата** се разработват по ред и условия, предвидени в чл. 65 от Закона за предучилищното и училищно образование и чл. 23 от Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование.

В съответствие с Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование /изм. и доп.ДВ, бр. 80 от 28.09.2018 г./, и с цел осигуряване на обучение на децата по безопасност на движението по пътищата, образователната подготовка по БДП на децата в детската градина "Радост", Севлиево се провежда съгласно утвърдените програми за обучение по БДП за всяка възрастова група в детската градина /Приложение №1; №2; №3; №4/, утвърдени със заповед № РД 09-2684/20.09.2018 г. на МОН. Тези приложения са част от програмната система на детската градина.

Обучението по БДП може да се провежда самостоятелно в образователно направление „Социален свят“ или интегрирано в другите образователни направления и режимни моменти.

Примерно разпределение на минималния брой на основните педагогически ситуации за обучението по БДП:

Първа група	Втора група	Трета група	Четвърта група
5 педагогически ситуации	5 педагогически ситуации	6 педагогически ситуации	7 педагогически ситуации

Образователно направление „ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО“

A. Общи цели на образователното направление:

Целта на ОН „Изобразително изкуство“ е децата да усъвършенстват уменията си да пресъздават обекти и явления от действителността чрез рисуване и оцветяване. Акцент в образователното направление е развитието на творчеството и работата в екип. Развиват се както общи, така и специфични възприятия и умения на децата, чрез които те изразяват своите идеи и преживявания в света на формите и цветовете около тях.

При планирането на дейностите при възможност се осигурява запознаване с националните ценности и традиции с цел утвърждаване на националната идентичност.

Образователното съдържание е разпределено към три образователни ядра: Художествено възприемане, Изобразителни материали и техники, Изобразително творчество.

B. Насоки за учителя:

Децата получават знания за най-общите особености на произведенията на живописта, графиката, скулптурата и приложното изкуство. Разпознават познати произведения на изобразителното изкуство и материалите с които се изграждат; придобиват начални познания за средствата с които се постига художествена изразителност, например детализация, декорация, цветови съчетания и др. Изгражда се усет за подбор и съчетаване на цветове и форми. Запознават се и използват основните техники за рисуване, апликиране и моделиране.

Учителят осигурява подходяща игрова среда, както и игрови средства в съответствие с очакваните резултати по това образователно направление.

Постигането на очакваните резултати се реализира в две педагогически ситуации седмично за всяка възрастова група.

Образователно направление „МУЗИКА“

A. Общи цели на образователното направление:

Образователното направление предпоставя осъществяването на широк кръг дейности, в основата на които е емоционалната активност на децата. Тук са маркирани и проблемни акценти с оглед на социалната, познавателната и музикално-артистичната подготовка на децата за постъпване в първи клас. Развитието и обогатяването на речта на децата се свързват и с определяне звучността на музика както и с използване на музикални понятия. Отделя се внимание на връзката с българския фолклор чрез изпълнение на елементи на право хоро, ръченица и някои народни обичаи. Усетът за темпо и динамика в музиката се основава на реагирането на децата при звучаща музика, в която ясно се очертават темпови и динамични промени.

Дейностите по образователното направление са подчинени на целта за осигуряване на щастливо детство на всяко дете и формиране на лично отношение към музиката като изкуство, както и за изграждане на мотивация и увереност в собствените му възможности.

Чрез съдържанието по образователни ядра: Възприемане, Възпроизвеждане, Музика и игра и Елементи на музикалната изразност се постига развитие на музикално-изпълнителски умения и умения за слушане на музика, наಸърчаване на спонтанната детската артистичност, както и стимулиране на интереса и желанието на децата да пеят, да слушат музика, да ѝ се радват и да я преживяват. При планирането на дейностите се осигурява запознаване с националните ценности и традиции с цел съхраняване и утвърждаване на националната идентичност.

Б. Насоки за учителя:

Изборът на музикален репертоар е предмет на учителят по музика, който е направил това чрез приложеното тематичното разпределение за децата от всички възрастови групи. От друга страна, чрез музиката (песни и инструментална музика) се осъществява музикалното възпитание, което допринася за цялостното развитие на децата. Така те ще натрупват музикално-слушови представи за многообразието в музиката и за нейното функциониране в обществото; слуховият им опит ще се обогатява с различна по облик, интонация, стил и жанр музика.

Основната дейност в детската градина е пеенето, като не бива да се поставят непосилни задачи и изисквания към детето в тази област. Основното е децата да пеят с желание и радост, да усещат по свой начин посланието на музиката. Всички изисквания по-нататък могат да бъдат единствено препоръчителни. Музиката и играта са свързани чрез възможностите, които дават на детето за избор на роля или партньор за изразяване.

Свиренето с детски музикални инструменти и движенията с музика също следва да носят на децата радост и желание за музициране. Тук могат да се проявяват в някои случаи още по-ярко индивидуалните възможности и желания на децата. Дейността слушане на музика е свързана преди всичко с ангажиране на слуховото внимание на децата и провокиране на интерес към нея. Поставянето на задачи, дори и съвсем елементарни на пръв поглед, но поднесени интонационно интригуващо от педагога, е сполучлива форма за успех.

Дадена музика може да предизвика различни асоциации у всеки – всяко дете съпреживява и отразява по свой начин посланието на музикалната творба. Освен това по отношение на една и съща музика различните хора, дори и децата в тази възраст, могат да изразят различни мнения, дори оценки, и никой не бива да си присвои право да определя като „невярна“ или „лоша“ дадена музика. Затова още от първа възрастова група следва да се насочва вниманието на децата, че в културата, в изкуствата и в частност в музиката всеки човек има право на свой личен вкус и предпочитания, но трябва да зачита и уважава избора на другия. Най-важната задача на учителя по музика е да активизира и развива постоянно не някакви умения за възпроизвеждане на факти, а освободеното от задръжки мислене на децата. Мислене, което особено в детската възраст се свързва с фантазията и въображението.

Постигането на очакваните резултати в ДГ „Радост“ се реализира в три педагогически ситуации седмично за всички възрастови групи.

Образователно направление „КОНСТРУИРАНЕ И ТЕХНОЛОГИИ“

A. Общи цели на образователното направление:

Образователното направление „Конструиране и технологии“ включва както редица манипулативни и практически умения, така и важни познавателни умения в подготовката на детето за училище.

Предложени са възможности за началното развитие на инициативността, предприемчивостта и дигиталната компетентност, като се формират умения за работа в екип, планиране, представяне и осъществяване на идеи и малки проекти. Създават се условия за първоначално запознаване с възможностите на информационните и комуникационните технологии.

Образователното съдържание е разпределено към четири образователни ядра: Конструиране и моделиране, Обработване на материали, съединяване и свързване, Грижи и инициативност, Техника.

Б. Насоки за учителя:

Дейностите за постигане на резултатите по това образователно направление са ориентирани към възпроизвеждане на последователно показани от учителя операции, дейности, движения, техники за създаване на модел или макет. Практическата работа се насочва към поетапно демонстрирани от учителя и представени чрез образец указания за изработване на опростени изделия от познатата на детето среда: превозни средства, мебели и уреди, играчки, животни и др.

Учителят дава конкретни насоки към децата за самостоятелно оформяне на елементи и обработване на хартия и картон.

Постигането на очакваните резултати се реализира в една педагогическа ситуация за първа и втора групи и по две педагогически ситуации седмично за трета и четвърта възрастови групи.

Образователно направление „ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА“

A. Общи цели на образователното направление:

Целевата ориентация на програмната система по образователното направление е комплексното развитие на детето от предучилищна възраст: добро здравословно състояние, физическо развитие и дееспособност; потребност, познавателна активност и емоционална удовлетвореност от двигателната дейност; игрови и комуникативни умения в игровата двигателна дейност. Дейностите по образователното направление са подчинени на целта за осигуряване на щастливо детство на всяко дете, както и за изграждане на мотивация и увереност в собствените му възможности.

Очакваните резултати за това направление са: съответстващо на възрастта ниво на двигателните способности и функционалните възможности на организма; умения за комбиниране на приложните движения и елементи от спортно-подготвителни игри в разнообразни условия; познания за спортове, спортни съоръжения, пособия и екипировка; положително отношение към двигателната активност, здравословния начин на живот, спорта и туризма, като фактори за обществен, фамилен и индивидуален просперитет.

Образователното съдържание е разпределено към четири образователни ядра: Естествено-приложна двигателна дейност, Спортно-подготвителна двигателна дейност, Физическа дееспособност, Игрова двигателна дейност.

Б. Насоки за учителя:

От значение за реализация на целите и очакваните резултати са потребностите на децата от успех и емоционалната удовлетвореност от постиженията. Те изискват организация на стимулираща образователна среда, изпълнение на двигателната дейност чрез подражание, прояви на внимание, подкрепа и сътрудничество, ориентация към резултата чрез игрова мотивация, ясно изразено и видимо одобрение. Учителите насочват своите усилия към изграждане на среда за насърчаване на игровата двигателна дейност като средство за стимулиране на двигателната активност на детето.

Постигането на очакваните резултати в ДГ „Радост“ се реализира в три педагогически ситуации седмично за всяка възрастова група. Очакваните резултати са разпределени в образователните ядра:

- „Естествено-приложна двигателна дейност“ за формиране на двигателни умения и повишаване на физическата дееспособност;
- „Спортно-подготвителна двигателна дейност“ за овладяване на елементи от два или три спорта (в зависимост от материалната база), усъвършенстване на моториката и усвояване на знания за спортове, спортни пособия, спортна и туристическа екипировка;
- „Физическа дееспособност“ за развитие на двигателните качества и повишаване на равнището на физическата дееспособност;
- „Игрова двигателна дейност“ за усъвършенстване на естествено-приложните движения, развитие на двигателните качества, на уменията за изпълнение на елементи от спортните игри, усвояване на социално-комуникативни умения за коопериране, взаимодействие и работа в екип в различни подвижни игри, развитие на игровата култура.

Образователното съдържание се реализира в педагогически ситуации, свързани с образователните ядра „Естествено-приложна двигателна дейност“ и „Спортно-подготвителна двигателна дейност“, в урината гимнастика, в подвижните игри и в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Допълнителна задължителна форма за стимулиране на двигателната активност с оздравителен ефект е уринната гимнастика, включваща дихателни и изправителни упражнения, различни видове ходене, бягане с малка продължителност, общоразвиващи упражнения и подвижни игри.

Други допълнителни форми на педагогическо взаимодействие са подвижни и спортно-подготвителни игри, спортни празници, разходки, излети и екскурзии.

Тематичното разпределение по образователни направления за всяка възрастова група е приложение към тази програмна система и е неразделна част от нея.

Методи за проследяване на постиженията на децата

Образователни направления	Постижения на детето					
	Началото на учебната година			Край на учебната година		
	форма	метод	подход	форма	метод	подход
Български език и литература	ПС	Тест, игра, разказ, беседа, ДИ	Индивидуален Личностен Интегрален Конструктивен	ПС	Тест, игра, разказ, беседа, ДИ, стандартизиран тест за ПГ-6г.	Индивидуален Личностен Интегрален Конструктивен
Математика	ПС	Тест, игра, беседа, задача	Индивидуален Личностен Интегрален Конструктивен	ПС	Тест, игра, беседа, задача, стандартизиран тест за ПГ-6г.	Индивидуален Личностен Интегрален Конструктивен
Околен свят	ПС	Тест, игра, беседа, наблюдение	Индивидуален Личностен Интегрален Конструктивен	ПС	Тест, игра, беседа, наблюдение, стандартизиран тест за ПГ-6г.	Индивидуален Личностен Интегрален Конструктивен
Изобразително изкуство	ПС	Тест, наблюдение, разглеждане,	Индивидуален Личностен	ПС	Тест, наблюдение,	Индивидуален Личностен

		ограждане, оцветяване, продукти от действията на децата	Интегрален Конструктивен		разглеждане, ограждане, оцветяване, продукти от действията на децата, стандартизиран тест за ПГ-6г.	Интегрален Конструктивен
Музика	ПС	Тест Игра, беседа Наблюдение	Индивидуален Личностен Интегрален Конструктивен	ПС	Тест Игра, беседа наблюдение, стандартизиран тест за ПГ-6г.	Индивидуален Личностен Интегрален Конструктивен
Котструиране и технологии	ПС	Тест Игра, беседа Наблюдение, продукти от действията на децата	Индивидуален Личностен Интегрален Конструктивен	ПС	Тест Игра, беседа Наблюдение, продукти от действията на децата, стандартизиран тест за ПГ-6г.	Индивидуален Личностен Интегрален Конструктивен

В разпределението на програмния материал по образователните направления се предвиждат диагностични педагогически ситуации, които протичат основно под формата на игра и чрез които се извършва качествено оценяване на напредъка на детското развитие. Проследяването на постиженията се извършва със специално изгответи тестове, задачи и дидактични игри; игри за установяване равнището на представите; уменията и отношенията по отделните ядра на

образователното съдържание по отделните направления. Чрез тях се получава адекватна представа за детските възможности и постижения при овладяване на представи и отношения. Уточнени са критерии и показатели за всички ядра и са конкретизирани задачите за децата по всеки показател. Чрез регистриране на отговорите на децата като правилни и неправилни се получават количествени резултати и на тази основа се уточнява степента на развитие като ниска, средна и висока. Всички теми, дават възможност за провеждане на индивидуални и групови диагностични дейности за установяване равнището на развитие на личните компетентности и социалната зрелост.

Проследяването на постиженията на децата се извършва и чрез допълнителни форми като се осъществява индивидуално проследяване на постежението на детето.

Диагностиката на децата от подгответелните групи – 6 г. за училище в края на учебната година се извършва чрез Стандартизиран тест за диагностика на готовността на децата за училище „Скоро ще бъда ученик“ от авторски екип с научен ръководител: проф. д-р Георги Бижков по време на допълнителните форми за работа с децата.

Постиженията на децата се отразяват в **детско портфолио**, което се предава на родителите след изписване на детето от детската градина. Учителите запознават родителите на децата с постиженията на децата по ДОС в началото и края на учебната година **срещу подпись**.

4. Механизъм на взаимодействие между участниците в предучилищно образование

Предучилищната възраст е ценен и значим период в живота на человека. Авторитети за детето в тази възраст са възрастните /учители, директор, родители/, които оказват съдействие и подкрепа на детето в този процес. Чрез предучилищното образование в детската градина се полагат основите за учене през целия живот, като се осигурява физическо, познавателно, езиково, духовно- нравствено, социално, емоционално и творческо развитие на детето и се отчита значението на играта за детето. В резултат на сътрудничество между учителя и родителя, детето получава най-необходимата и ценна подкрепа за неговото пълноценно цялостно развитие.

Форми на сътрудничество и взаимодействие между детската градина „Радост“ и семейството

Взаимодействието се основава на взаимно доверие и сътрудничество, между родителите на всяко дете и екипа на детската градина. То е от голямо значение за адаптирането на детето към правилата на образователната среда, както и за развиване на самоувереност и чувство за принадлежност.

Сътрудничеството с родителите в ДГ "Радост" се постига на две нива:

- ❖ на ниво групата – във форма на родителски актив, комитет и т.н.
- ❖ на ниво детската градина – във форма на Обществен съвет, настоятелство.

A. Форми на сътрудничество на ниво група

Формите на сътрудничество между детската градина и семейството са обединени в две групи: индивидуални и групови.

Индивидуални форми за взаимодействие и сътрудничество с родителите:

✓ **Индивидуален разговор** (среща) между учителя и родителя, който са провежда, съгласно утвърдения от директора график за консултации или по договорено време между учителя и родителя. Детският учител би трябвало да предложи на родителя време, в което няма деца в групата (сутрешните часове или късния след обяд) или в групата е осигурено присъствие на друго лице от детската градина /наложителна причина/. По този начин педагогът не нарушава правата на децата и неглижира своите задължения по длъжностната характеристика, правилнина за вътрешния трудов ред и осигурява защитеност на децата в групата. Срещата може да се проведе преди началото на учебната година (през летния период) и/или в начало на месец септември. По време на първата среща родителите трябва да запознаят учителя с особеностите на тяхното дете, да поговорят открито за техните страхове и очаквания от детската градина.

Учителят на групата запознава родителя в началото на учебната година срещу подпись: правилниците на детската градината; етичния кодекс на детската общност и правилата в групата; механизъма за противодействие на тормоза; седмичното и годишното тематично разпределение; формите на обучение, както и с неговите родителски задължения като участник в предучилищното образование.

✓ **Информативни разговори** с цел запознаване на родителя с резултатите от предучилищното образование. Провеждат се в началото и края на учебната година.

- ✓ **Рутинни разговори** с цел информиране на родителя за промените в детското развитие и поведение, както и за придобитите или в процес на придобиване на умения по отделните образователни направления. Провеждат се в различни времеви интервали: ежедневни, седмични или месечни.
- ✓ **Индивидуални консултации** се провеждат по инициатива на учителя или по инициатива на родителя, съгласно графика утвърден от директора за консултации на/с родителите:
 - По инициатива на учителя, ако учителят трябва да сподели наблюдавани затруднения, които изискват намесата на външен експерт - специалист, учителят трябва да обясни това на родителите, зачитайки и уважавайки личността на детето и родителя. Да подскаже варианти за вземане на решение, което засяга бъдещо развитие на неговото дете.
 - По инициатива на родителя, когато родителят среща затруднения при отглеждането, възпитанието или с цел оказване на помощ в процеса на обучение. В тези случаи е необходимо учителят да насочи родителя към специалист или самият той да насочи родителят към работещи стратегии за подкрепа на детето.
- ✓ **Други индивидуални форми:**
 - Устните съобщения: телефонно обаждане, скайп разговор, месинджър;
 - Писмените съобщение: e-mail, sms по мобилен телефон, лично съобщение във фейсбук на групата и други в електронен вид. Използват се зависимост от ежедневните събития и извънредни ситуации, при провеждане на празници и развлечения, екскурзии, общи събрания и др., събития в детската градина или извън нея, в случай че възникнат ситуации, в които учителят е необходимо да използва бърза, масова информативна форма за свръзка.

Групови форми за взаимодействие и сътрудничество с родителите:

- ✓ **Родителската среща** – традиционната и най-популярна групова форма. Създаването на сплотена група от родители, които да се включат в живота на групата, допринася за реализирането на целите и дейностите на детската градина. Позитивното въвличане на родителите като наблюдатели, участници и партньори, подпомага реализирането на програмната система на детската градина. Преди началото на учебната година, във всяка група на детската градина се организира родителска среща, на която се представя обосновката и плана за взаимодействие и сътрудничество с родителите на групата за учебната година. Координират се очакванията на родителите и на екипа на групата. Избира се инициативен комитет на родителите. Определят се неговите функции, работните отношения и начина на комуникация с екипа на групата. Родителите

се запознават срещу подpis с документите на детската градина по които имат отношение. Родителските срещи през учебната година могат да се планират, според потребностите и желанията на родителите. Препоръчително е те да бъдат най-малко четири на брой. За всяка родителска среща се води протокол и се съхранява в папката за взаимодействие и сътрудничество с родителите. Родителските срещи в съдържателен аспект, трябва да бъдат тематични, съобразени с актуални за възрастта проблеми. Темите на тематичните срещи се представят пред родителите чрез презентации, подгответни от учителите.

- ✓ **Тренинг с родители.** Той е интерактивна форма на комуникация, върху основата на диалогичното общуване между учителя и участващите в тренинга - родители. Опитът показва, че лекционната форма с нейния монологичен вариант може да повиши информираността на родителите по различни въпроси, но не предизвика достатъчно мощен заряд, който да инициира, стимулира и регулира краткосрочна интензивна личностна промяна, така както се постига чрез тренинга. Родителите чрез тази форма на взаимодействие могат да осъзнаят, да „разчулят“ традиционните си убеждения и вярвания за домашното възпитание и за взаимоотношенията между родители и деца; между хората; да овладеят нови социални умения; да променят ценностната си ориентация и да се обогатят.
- ✓ **Споделяте на подходящи материали на страницата на детската група с тематична насоченост за образование и възпитание на децата – педагогизиране на родителя** : „Електронно училище за родителя“; препратки към сайтове за образование и други.
- ✓ **Включването на родителите в живота на групата:** Включването на родителите в живота на детето в детската група е изключително важна форма на сътрудничество между детската градина и семейството. Обикновено родителите присъстват на открити ситуации и режимни моменти, на тържества, празници и състезания. Във всяка група на детската градина се изработват планове за взаимодействие и сътрудничество с родителите. В тях се планират поне две инициативи за почистване на дворните пространства и облагородяване на детската площадка на групата. Други инициативи са: допълнителни педагогически форми, провеждани съвместно с родителите; различни празници и тържества, в които родителите ще вземат участие. Необходимо е на родителите да им се предостави възможност да участват, както в съставянето на плана, така и при неговата подготовка и реализация. По този начин ще могат да се включат по-голяма част от родители, според техните индивидуални нагласи, способности (организаторски, изпълнителски, музикални, кулинарни, естетически и др.), и възможности (финансови или чрез труд). Родителите могат да участват и в образователния процес провеждан в детската градина чрез включването им в основните и допълнителни форми на работа в детската градина. Всеки

родител от групата е ценен с неговата личност и професионална реализация, затова по предварително договаряне с учителите, той може да проведе педагогическа ситуация с децата чрез подкрепата на учителя.

Други форми за взаимодействие и сътрудничество с родителите:

- ✓ **Главно табло на детската градина:** поставя се информация за менюто в ДГ; заповедта за пропускателен режим, информация за предстоящи мероприятия, график за консултации, режим на работно време и други;
- ✓ **Информационно табло на детската група:** седмично разпределение; образователния материал за седмицата, информация за начисленi такси; детската продуктивна дейност, изучавания материал – стихотворения, думите на английски и руски език, текст на песни; правилата на групата; детския етичен кодекс; антропометричните измервания на децата, образователна/здравна информация, важни събития в/вън от детската градина; статии или материали във връзка с детското развитие; новини от живота в детската градина - награди на деца от групата или на групата; и др .
- ✓ **Сайт на детската градина - <http://www.dg-radost.org/>,** на който се качват правилниците на детската градина, стратегията, годишния план, седмичните разпределения на групите, програмната система, отчетите за касовото изпълнение на бюджета и др.
- ✓ **Фейсбук на групата от затворен тип;**
- ✓ **Портфолио на детската група и др.**

Взаимодействието и сътрудничеството с родителите се извършва, съгласно годишен план за взаимодействие и сътрудничество с родителите на групата, който се разписва от учителите в срок до 20.09. на база на тази програмна система и се утвръждава от директора.

Б. Форми на сътрудничество на ниво детскa градина

Обществен съвет: Общественият съвет създава се съгласно ЗПУО/ чл.265/ и е орган за подпомагане на развитието на детската градина и за граждансki контрол на нейното управление. Членовете на обществения съвет се определят за срок не по-дълъг от три години/чл.266 ал.5 от ЗПУО /. Състои се от нечетен брой членове и включва един представител на

финансирация орган и най-малко трима представители на родителите на деца от детската градина /чл.266 ал.1 от ЗПУО/ Представителите на родителите се изльзват на събрание на родителите, свикано от директора на детската градина. На събраницето се определя броят на представителите на родителите и се избират и резервни членове на обществения съвет. /чл.266 ал.2 от ЗПУО/. Общественият съвет се свиква на заседание най-малко 4 пъти годишно, като задължително провежда заседание в началото на учебната година /чл.267 ал.1 от ЗПУО. Функциите на общественият съвет са разписани в чл.269 от ЗПУО и Правилник за създаването, устройството и дейността на обществените съвети към детските градини и училищата, обн. – ДВ, бр.75 от 27.09.2016 г.

В ДГ „Радост“ е конституиран Обществен съвет при спазване на Правилника за създаването, устройството и дейността на обществените съвети към детските градини и училищата. Със Заповед № 123/19.12.2016 г. на директорът на ДГ е определен поименният състав. Общественият съвет на ДГ „Радост“ се състои от 5 основни и 7 резервни члена. Неговият срок е до 19.12.2019 г. За всяко заседание се води протокол от определеното със заповед технически лице. Поради напускане на членове от Общественият съвет е издадена нова Заповед №320/05.09.2018 г. на директора, в която са вписани 5 основни и 4 резервни членове. От 01.10.2019 г. започва подготовката по конституиране на новия Обществен съвет и на 17.10.2019 година на заседание на избраните родители от втори тур се определя новия състав на Обществения съвет със срок – три години.

Училищно настоятелство: ДГ „Радост“ работи съвместно с Училищно настоятелство - Севлиево, което е настоятелство за всички образователни институции в община Севлиево. То е регистрирано като НПО от 2001 г. Участниците в предучилищното образование от ДГ „Радост“ се включват активно в инициативите, подкрепящи децата и младите хора, съгласно годишния план на Училищното настоятелство.

Детска градина „Радост“
5400, гр. Севлиево, ул. „Здравец“ №1; тел. 0675/ 3-28-46; 8-90-02
e-mail: zdg.radost@abv.bg; www.dg-radost.org

ЗАПОВЕД

№ 423/13.09.2019 г.

На основание чл. 259, ал. 1 и чл. 70, ал. 1 от ЗПУО, чл. 31, ал. 1, т. 34 от Наредба № 15 от 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти и решение на педагогическия съвет № 04 - протокол № 08 от 12.09.2019 г.

УТВЪРЖДАВАМ:

АКТУАЛИЗИРАНА ПРОГРАМНА СИСТЕМА С ТЕМАТИЧНИ ГОДИШНИ РАЗПРЕДЕЛЕНИЯ НА ГРУПИТЕ

на детска градина „Радост“ за периода 2016/2020 г.

Определям програмната система да бъде изложен на достъпно място, качена на сайта на ДГ и изпратена по ел. път на персонала чрез ЗД „АСД“.

Заповедта да се сведе до знанието на работещите в детска градина „Радост“, Севлиево за сведение и изпълнение.

ЦАНКА НЕНЧЕВА
Директор на ДГ „Радост“

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД
№ РДДУ-2684/20.09.2018 г.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, § 4 от Допълнителните разпоредби на Закона за движението по пътищата, чл. 11, ал. 1 т. 5 и ал. 3 от Наредба № 13 за гражданско, здравното, екологичното и интеркультурното образование и за осигуряване на обучението на децата и учениците по безопасност на движението по пътищата

УТВЪРЖДАВАМ

1. Програма за обучение по безопасност на движението по пътищата за първа група в детската градина (Приложение № 1).
2. Програма за обучение по безопасност на движението по пътищата за втора група в детската градина (Приложение № 2).
3. Програма за обучение по безопасност на движението по пътищата за трета група в детската градина (Приложение № 3).
4. Програма за обучение по безопасност на движението по пътищата за четвърта група в детската градина (Приложение № 4).
5. Програма за обучение по безопасност на движението по пътищата за I клас (Приложение № 5).
6. Програма за обучение по безопасност на движението по пътищата за II клас (Приложение № 6).
7. Програма за обучение по безопасност на движението по пътищата за III клас (Приложение № 7).
8. Програма за обучение по безопасност на движението по пътищата за IV клас (Приложение № 8).
9. Програма за обучение по безопасност на движението по пътищата за V клас (Приложение № 9).

10. Програма за обучение по безопасност на движението по пътищата за VI клас (Приложение № 10).
11. Програма за обучение по безопасност на движението по пътищата за VII клас (Приложение № 11).
12. Програма за обучение по безопасност на движението по пътищата за VIII клас (Приложение № 12).
13. Програма за обучение по безопасност на движението по пътищата за IX клас (Приложение № 13).
14. Програма за обучение по безопасност на движението по пътищата за X клас (Приложение № 14).
15. Модул за обучение по безопасност на движението по пътищата за XI клас (Приложение № 15).
16. Модул за обучение по безопасност на движението по пътищата за XII клас (Приложение № 16).

Приложенията са неразделна част от настоящата заповед.

Приложените програми влизат в сила от учебната 2018-2019 година.

Контрола по изпълнение на заповедта възлагам на Таня Михайлова – заместник-министр.

X

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката
Signed by: Krasimir Georgiev Valchev

ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЯ ДОКУМЕНТ

**ПРОГРАМА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО
БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА
ЗА ДЕЦАТА В ПЪРВА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА**

I. Общо представяне на програмата по безопасност на движение по пътищата за децата в детската градина

Програмата по безопасност на движение по пътищата (БДП) включва целите, темите, понятията, и тематично разпределение за организиране на обучението и възпитанието по БДП в първа възрастова група в детската градина. В нея са формулирани и очакваните резултати от процеса на взаимодействие в ситуацията по БДП като гаранция за устойчивостта и качеството на обучение.

Възпитанието и обучението по БДП са целенасочен, системен и непрекъснат процес за формиране на гражданска компетентност и качества на детето и са неделима част от цялостното образование и възпитание на личността. Социализирането на личността е процес на адаптация, индивидуализация и усвояване на социо-културните роли, чрез които детето намира мястото си в обществото. Формирането на защитни механизми при децата за съхраняване и безопасност при движение по пътищата е актуална тема в гражданското общество и важна задача на държавата, образователните институции и семейството.

Предучилищният период е известен със своята сензитивност към външните изменения на обектите, процесите и явленията в околния свят. Децата овладяват знания за елементите и опасностите на пътя още в ранното детство, следвайки примера на по-възрастните от семейството и детската градина. Формира се способност за ориентиране и критично мислене, което е в основата на правилното оценяване на пътните ситуации. Промените, които настъпват в когнитивната, емоционалната и волевата сфера, са благоприятна основа за поставяне началото на обучението по безопасност на движението. Въпреки това, поради възрастови, психологични особености и липсата на опит, децата невинаги постъпват правилно, когато са на улицата. Това налага целенасочено,

системно обучение и възпитание за формиране на поведенческа култура и качества на подрастващите - съобразителност, наблюдателност, отговорност, самостоятелност и др.

В предучилищна възраст се поставят основите на гражданските компетентности на детето като пълноправен участник в пътното движение, притежаващ конкретни знания, умения и отношение към спазването на обществените правила и норми за лична и колективна безопасност. Компетентностите, свързани с обучението по БДП, са част от интердисциплинарен комплекс:

1. Гражданско образование, област на компетентност: „Социална политика, справедливост и солидарност“ - обяснява своите постъпки, като ги свързва с правила и ценности.
2. Здравно образование, област на компетентност: „Безопасност и първа помощ“ - назовава нещата (предмети, дейности, поведения), които са опасни в обкръжаващата среда.
3. Интеркултурно образование: област на компетенция: “Културна осъзнатост“ - сравнява норми на поведение в културно-различен битов и празничен контекст.

Програмното съдържание е разпределено в области на компетентност, тематични направления и конкретни теми и осигурява спираловидно и системно надграждане на знанията и уменията през цялата учебна година.

Новите понятия към всяка област на компетентност се въвеждат постепенно и с нарастване на възрастта се разширяват.

II. Цели на възпитанието и обучението по БДП в детската градина

1. Формиране на начални представи за пътната среда.
2. Формиране на умения за безопасно поведение на пътя.
3. Формиране на култура на поведение на пътя.

Постигането на компетентностите за ориентиране в пътната среда се осъществява в следните глобални области: елементи на пътната среда, участници в движението, пътни превозни средства, пътна сигнализация, обезопасителни и защитни средства.

Постигането на компетентностите за спазване на правила за безопасност и култура на поведение на пътя се разгръща в следните направления: правила за движение на пешеходец, правила за движение на велосипед, правила за движение в жилищна зона, правила за

поведение на автобусна спирка, опасни и безопасни места за игра, понятие за пътнотранспортно произшествие, сензорна и моторна двигателна активност.

Примерно разпределение на минималния брой на основните педагогически ситуации за обучението по БДП в детските градини:

Първа група	Втора група	Трета група	Четвърта група
5 педагогически ситуации	5 педагогически ситуации	6 педагогически ситуации	7 педагогически ситуации

Обучението по БДП в детската градина се осъществява задължително във всички групи в основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Обучението по БДП може да се осъществява интегрирано по различните образователни направления или в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Педагогическата ситуация е основна форма на взаимодействие, при превес на играта като основна дейност в тази възраст.

Разработеното учебно съдържание следва да бъде включено в програмната система на съответната институция.

III. Специфика на възпитанието и обучението по БДП в първа възрастова група

Подготовката на децата по БДП е обща задача на семейството и детската градина. Характерна черта на 3-4-годишните деца е недостатъчната координация на движенията и диференциацията на възприятията. Осмислянето на предметите и явленията става на действено-практическа и нагледна основа. Децата се ориентират в най-близката пространствената среда - дом, улицата пред дома, пред детската градина. Те овладяват посоките по пътя чрез подражание. В тази възраст децата трудно се справят с пространствени направления и отношения. Зрителното поле е силно ограничавано от малкия им ръст, сензорните възприятия бурно се развиват, но не са така изострени, за да може детето бързо да реагира. Децата в тази възраст чуват добре, но не разбират откъде идва звука. Говорът като средство за саморегулация все още не е развит добре.

Мотивите на детското поведение са емоционално обагрени, преобладава играта като основна дейност. Посредством играта детето овладява социалните роли (шофьор, майка, баща, дете - пътник) и правилата за движение, регулирани от избраната ролева позиция.

Дори на улицата детето иска първо да задоволи потребността от игра. Посредством играчките детето овладява наименованията и предназначението на превозните средства. Най-важните правила, които децата научават, са: че трябва да се движат хванати за ръка с възрастните, че могат да се возят в автомобила на задната седалка, седнали върху обезопасително столче, с предпазни колани. Пътниците трябва да регулират поведението си, като не играят, а си стоят на мястото и не пречат на шофьора. Постепенно децата започват да се ориентират в сензорни еталони, да подобряват координацията при движение

Програмното съдържание за първа група е от най-близкия бит на детето. Децата добиват най-обща представа за дома, разположението на сградите около него, движението, за звуковите и светлинните сигнали, обезопасителните средства, участниците в движението. Новите представи ще им помогнат да открият нови връзки и следствия. От значение е примерът на родителите, които могат да се привлекат като наблюдатели или участници.

С всяка тема от програма следва да се реализират основните идеи за:

1. Запознаване на детето със сензорните еталони за звук, цвят, форма.
2. Развиване на пространствените представи за най-близката пътна среда.
3. Спазване правила при пътуване в автомобил.
4. Познаване наименования на превозни средства.
5. Развиване на обща представа за детето като участник в движението.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Области на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда	Елементи, обхват и вид на пътя	Моят дом	Има представа за сградите и пътя пред дома си. Ориентира се по сградите и пътя пред дома. Различава кое се движи и кое не се движи на пътя. Определя подвижни и неподвижни елементи. <i>*Дом, път, движи се, не се движи.</i>
Пътна среда	Обезопасителни и	Пътувам с мама и татко	Знае мястото си в автомобила и назовава предпазни

	защитни средства		средства, които използват децата. Знае предназначението на предпазните средства при пътуване в автомобил. Разбира, че в превозното средство трябва да се спазват правила. Спазва норми на безопасно поведение, когато пътува в автомобил. <i>*Дете-пътник, детско столче, седалка, колан, правила.</i>
Пътна среда	Пътни превозни средства	Моите играчки	Знае наименованията на някои превозни средства и се ориентира в техните части. Разпознава игрови средства и ги използва по предназначение. <i>*Камионче, моторче, влакче, количка.</i>
	Пътна сигнализация	Разпознавам звук и цвят	Формира сензорни усещания и възприятия за звук и цвят. Вслушва се в различни звукове и ги определя по сила. Разпознава цветовете на светофара - червен, жълт и зелен цвят. <i>*Силен и слаб звук, звук на кола, цветове - червено, жълто и зелено.</i>
	Участници в движението	С мама и татко на разходка	Придвижва се за ръка с възрастните, когато се разхожда по улицата. Определя разстоянието до възрастния - близо и далече. Разпознава участници в движението. Да се научат къде и как се движат по улицата. <i>*Шофьор, дете, родители, до него, близо, далече.</i>

V. Методически указания за приложение на програмите по БДП

В съответствие с Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование образователната подготовка по БДП на децата от предучилищна възраст може да се провежда самостоятелно в образователно направление „Околен свят“ или интегрирано в другите образователни направления и режимни моменти. Основните и допълнителните

форми за осъществяване на образователния процес по БДП се разработват по ред и условия, предвидени в чл. 65 от Закона за предучилищното и училищно образование и чл. 23 от Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование.

Основна форма на взаимодействие е педагогическата ситуация. Според етапа на обучение и възрастта се използват обучаващи, игрово-познавателни и практически ситуации. В първа група предимство имат игрово-познавателните. Чрез обучаващите и игрово-познавателните ситуации се въвеждат новите понятия. Децата могат да наблюдават реална пътна среда - на улицата, на площадката по БДП или да бъдат подсигурени подходящи нагледни материали, с които да се въведат в пътна ситуация, близка до естествената. От значение е свързването на проблема с личния опит на детето, т.е. то да намери мястото си в разрешаването на проблемната ситуация. Знанията и уменията се пренасят в нови житейски ситуации, където чрез ролеви игри, дидактични игри и практически упражнения, детето придобива практически, самостоятелни компетентности и пътна култура.

Важно методическо изискване при организиране на педагогическите ситуации по БДП е регламентиране на времето на ситуацията: при 3-5-годишните продължителността е 10-15 минути.

При планирането на образователното съдържание по БДП, трябва да се отчитат детските възможности и познавателен опит. Задачите да се планират диференцирано, спрямо потребностите на групата или отделните деца. Дидактичното осигуряване на материалната среда (картини, играчки, графични схеми, макети, познавателни книжки, технически средства и др.), както и разположението на децата, трябва да осигуряват нагледност и речево-двигателна активност по темата.

Предвид възрастовите особености на децата при провеждане на ситуацията по БДП е необходимо да има подходяща психо-емоционална нагласа и познавателната активност да се стимулира чрез гатанки, етюди, проблемни казуси, игра, експеримент, песен и др.. При възприемане на пътните явления и сигнализация е добре да се включат различни анализатори: слухови, зрителни, моторно-двигателни. В хода на ситуацията да се осъществява динамичен преход от една дейност в друга - обучение, игра, практически упражнения.

При прилагане на индивидуален подход към децата в игрите и ситуацията по БДП е необходимо да се осъществява рефлексия и резилианс в следните аспекти: интелектуален, комуникативен, личностен и кооперативен.

В ситуацията може да се използва комбинация от трите вида методи: информационно-познавателни (наблюдение, разговор, разказ, беседа, пътни казуси), игрово-познавателни (сюжетно-ролеви игри, дидактични игри, игров тренинг, ТРИЗ - игри, компютърни игри, подвижни и др.) и практико-изprobващи (експеримент, практически упражнения, макетиране в различен план на измерване). Интересен метод на организация на обучението са проектите, които включват и родителите и ги правят съпричастни към проблема на детската безопасност на пътя. В съвместни празници, игри и развлечения, екскурзии, седмици на безопасното движение се повишават компетенциите на всички участници в обучителния процес по БДП.

Оценяването на компетентностите по БДП може да се осъществи чрез наблюдение, тестове и игри.

За постигането на очакваните резултати от обучението могат да се използват учебни помагала, планове и схеми на населеното място и големи пътни възли, учебно-помощна литература за учителя, нормативната уредба, регламентираща безопасното движение и др.

**ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО
БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА
ЗА ДЕЦАТА ВЪВ ВТОРА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА**

I. Общо представяне на програмата по безопасност на движение по пътищата за децата в детската градина

Програмата по безопасност на движение по пътищата (БДП) включва целите, темите, понятията, и тематично разпределение за организиране на обучението и възпитанието по БДП във втора възрастова група в детската градина. В нея са формулирани и очакваните резултати от процеса на взаимодействие в ситуацията по БДП като гаранция за устойчивостта и качеството на обучение.

Възпитанието и обучението по БДП са целенасочен, системен и непрекъснат процес за формиране на гражданска компетентност и качества на детето и са неделима част от цялостното образование и възпитание на личността. Социализирането на личността е процес на адаптация, индивидуализация и усвояване на социо-културните роли, чрез които детето намира мястото си в обществото. Формирането на защитни механизми при децата за съхраняване и безопасност при движение по пътищата е актуална тема в гражданското общество и важна задача на държавата, образователните институции и семейството.

Предучилищният период е известен със своята сензитивност към външните изменения на обектите, процесите и явленията в околния свят. Децата овладяват знания за елементите и опасностите на пътя още в ранното детство, следвайки примера на по-възрастните от семейството и детската градина. Формира се способност за ориентиране и критично мислене, което е в основата на правилното оценяване на пътните ситуации. Промените, които настъпват в когнитивната, емоционалната и волевата сфера, са благоприятна основа за поставяне началото на обучението по безопасност на движението. Въпреки това, поради възрастови, психологични особености и липсата на опит, децата невинаги постъпват правилно, когато са на улицата. Това налага целенасочено,

системно обучение и възпитание за формиране на поведенческа култура и качества на подрастващите - съобразителност, наблюдателност, отговорност, самостоятелност и др.

В предучилищна възраст се поставят основите на гражданските компетентности на детето като пълноправен участник в пътното движение, притежаващ конкретни знания, умения и отношение към спазването на обществените правила и норми за лична и колективна безопасност. Компетентностите, свързани с обучението по БДП, са част от интердисциплинарен комплекс:

1. Гражданско образование, област на компетентност: „Социална политика, справедливост и солидарност“ - обяснява своите постъпки, като ги свързва с правила и ценности.
2. Здравно образование, област на компетентност: „Безопасност и първа помощ“ - назовава нещата (предмети, дейности, поведения), които са опасни в обкръжаващата среда.
3. Интеркултурно образование: област на компетенция: “Културна осъзнатост“ - сравнява норми на поведение в културно-различен битов и празничен контекст.

Програмното съдържание е разпределено в области на компетентност, тематични направления и конкретни теми и осигурява спираловидно и системно надграждане на знанията и уменията през цялата учебна година.

Новите понятия към всяка област на компетентност се въвеждат постепенно и с нарастване на възрастта се разширяват.

II. Цели на възпитанието и обучението по БДП в детската градина

1. Формиране на начални представи за пътната среда.
2. Формиране на умения за безопасно поведение на пътя.
3. Формиране на култура на поведение на пътя.

Постигането на компетентностите за ориентиране в пътната среда се осъществява в следните глобални области: елементи на пътната среда, участници в движението, пътни превозни средства, пътна сигнализация, обезопасителни и защитни средства.

Постигането на компетентностите за спазване на правила за безопасност и култура на поведение на пътя се разгръща в следните направления: правила за движение на пешеходец, правила за движение на велосипед, правила за движение в жилищна зона, правила за

поведение на автобусна спирка, опасни и безопасни места за игра, понятие за пътнотранспортно произшествие, сензорна и моторна двигателна активност.

Примерно разпределение на минималния брой на основните педагогически ситуации за обучението по БДП в детските градини:

Първа група	Втора група	Трета група	Четвърта група
5 педагогически ситуации	5 педагогически ситуации	6 педагогически ситуации	7 педагогически ситуации

Обучението по БДП в детската градина се осъществява задължително във всички групи в основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Обучението по БДП може да се осъществява интегрирано по различните образователни направления или в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Педагогическата ситуация е основна форма на взаимодействие, при превес на играта като основна дейност в тази възраст.

Разработеното учебно съдържание следва да бъде включено в програмната система на съответната институция.

III. Специфика на възпитанието и обучението по БДП във втора възрастова група

Психолого-педагогическите особености на децата от втора възрастова група са добра възможност за организиране на продължаващо обучение по БДП. На тази възраст при децата бурно се развиват речта, паметта, възприятията, мисленето. Те могат да правят елементарни разсъждения, но бъркат причина със следствие. Те обясняват действията на другите, следвайки пътя на подражанието и най-близкия модел на семейството, възрастните и връстниците. На 4-5 години децата се учат да разбират чужда гледна точка, да сравняват, да се съсредоточават. По отношение на паметта могат да запомнят голямо количество информация, но бързо я забравят, затова системният характер и последователността на обучение могат да доведат до формиране на трайни връзки - знания, умения, отношения, свързани с пътната среда и безопасност.

В тази възраст кръгът на представите се разширява и децата се ориентират в понятия като „улица“, „елементи на улица“, „пътно движение“, „пътни знаци“, „водач на превозно средство“, „опасно - безопасно“, „превозни средства“, „пешеходна пътека“, предимно на

нагледна, игрова и практическа основа. Разбира се, в обучението трябва да се осигурява добра мотивация за активност и преобразуване на средата. С децата могат да се обсъждат реални проблемни ситуации, свързани с опасните и безопасните места за игра. Основната дейност отново е играта, но предметно-манипулативните игри отстъпват място на сюжетно-ролевите, които постепенно се обогатяват с нови сюжети и роли, въвеждат се игри с правила.

В тази възраст децата пресичат улицата, придружени от възрастен. Случва се при обучението да създаваме грешна представа за пешеходната пътека като безопасно място. Пресичането на пешеходна пътека изиска съобразяване на много нива - зрително, слухово, окомер, ако има светофар, и разчитане на светлинни сигнали, посока на движение и т.н., а това е трудно за децата. В програмата въвеждаме представа за най-разпространената пешеходната пътека тип „Зебра“ и правила за оглеждане и пресичане.

С всяка тема от учебната програма следва да се реализират основните идеи за:

1. Разпознаване основните елементи на улицата.
2. Съобразяване местата за игра съобразно безопасността.
3. Спазване правила при пресичане на улично платно със и без светофарна уредба.
4. Познаване пътни знаци с основни превозни средства.
5. Разпознаване хоризонтална маркировка тип „Зебра“.
6. Спазване правила при пресичане на пешеходна пътека.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Област на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда	Елементи, обхват и вид на пътя	Нашата улица	<p>Изброява основни елементи на улицата. Знае къде се движат пешеходците, къде превозните средства. Знае улица и нейните съставни елементи. Разбира къде се движат хората и къде превозните средства.</p> <p>*Улица, тротоар, бордюр, платно, пешеходна пътека тип „Зебра“.</p>

	Пътна сигнализация	Светофар-другар	* <i>Пътни знаци - М8.1, превозни средства по суша</i> Знае значението на светофара като помощник в движението. Разпознава сигналите на светофара и спазва правилата за пресичане. <i>* Светофар, пресичане на улично платно със светофарна уредба.</i>
Правила и култура на поведение на пътя	Опасни и безопасни места за игра	Къде играят децата?	Знае къде не може да играе - на уличното платно, край паркирал коли в близост до бордюра. Познава правила за безопасна игра с ролери, тротинетка, триколка. Знае къде е опасно да играе на улицата и защо. <i>*Опасност, безопасност, придвижжване между паркирали коли, ролер, тротинетка, триколка.</i>
	Правила за движение в жилищна зона	Пресичам безопасно	Знае правилата за пресичане на улицата без светофарна уредба. Предвижда опасностите при пресичане на улица. Спазва правила при пресичане на улица със и без светофарна уредба. <i>* Пресичане на улично платно без светофарна уредба, сблъсък.</i>
	Основни правила за движение на велосипед	Моят велосипед	Знае и изброява частите на детски велосипед и знае за какво служат. Знае как да потегля, да спира, да паркира и да регулира темпото на велосипеда с помощни колела. Знае защитните, обезопасителни средства за велосипед. Кара с умерено темпо и пази равновесие при потегляне, движение напред и спиране с велосипед. <i>*Велосипед с помощни колела, звънец, детска каска, спирачки, потегляне, спиране, движение напред, каране в права посока.</i>

V. Методически указания за приложение на програмите по БДП

В съответствие с Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданско, здравното, екологичното и интеркултурното образование образователната подготовка по БДП на децата от предучилищна възраст може да се провежда самостоятелно в образователно направление „Околен свят“ или интегрирано в другите образователни направления и режимни моменти. Основните и допълнителните форми за осъществяване на образователния процес по БДП се разработват по ред и условия, предвидени в чл. 65 от Закона за предучилищното и училищно образование и чл. 23 от Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование.

Основна форма на взаимодействие е педагогическата ситуация. Според етапа на обучение и възрастта се използват обучаващи, игрово-познавателни и практически ситуации. Във втора група предимство имат игрово-познавателните. Чрез обучаващите и игрово-познавателните ситуации се въвеждат новите понятия. Деца могат да наблюдават реална пътна среда - на улицата, на площадката по БДП или да бъдат подсигурени подходящи нагледни материали, с които да се въведат в пътна ситуация, близка до естествената. От значение е свързването на проблема с личния опит на детето, т.е. то да намери мястото си в разрешаването на проблемната ситуация. Знанията и уменията се пренасят в нови житейски ситуации, където чрез ролеви игри, дидактични игри и практически упражнения, детето придобива практически, самостоятелни компетентности и пътна култура.

Важно методическо изискване при организиране на педагогическите ситуации по БДП е регламентиране на времето на ситуацията: при 3-5-годишните продължителността е 10-15 минути.

При планирането на образователното съдържание по БДП, трябва да се отчитат детските възможности и познавателен опит. Задачите да се планират диференцирано, спрямо потребностите на групата или отделните деца. Дидактичното осигуряване на материалната среда (картини, играчки, графични схеми, макети, познавателни книжки, технически средства и др.), както и разположението на децата, трябва да осигуряват нагледност и речово-двигателна активност по темата.

Предвид възрастовите особености на децата при провеждане на ситуацията по БДП е необходимо да има подходяща психо-емоционална нагласа и познавателната активност да се стимулира чрез гатанки, етюди, проблемни казуси, игра, експеримент, песен и др.. При възприемане на пътните явления и сигнализация е добре да се включат различни анализатори: слухови, зрителни, моторно-

двигателни. В хода на ситуацията да се осъществява динамичен преход от една дейност в друга - обучение, игра, практически упражнения.

При прилагане на индивидуален подход към децата в игрите и ситуацията по БДП е необходимо да се осъществява рефлексия и резилианс в следните аспекти: интелектуален, комуникативен, личностен и кооперативен.

В ситуацията може да се използва комбинация от трите вида методи: информационно-познавателни (наблюдение, разговор, разказ, беседа, пътни казуси), игрово-познавателни (сюжетно-ролеви игри, дидактични игри, игров тренинг, ТРИЗ - игри, компютърни игри, подвижни и др.) и практико-изprobващи (експеримент, практически упражнения, макетиране в различен план на измерване). Интересен метод на организация на обучението са проектите, които включват и родителите и ги правят съпричастни към проблема на детската безопасност на пътя. В съвместни празници, игри и развлечения, екскурзии, седмици на безопасното движение се повишават компетенциите на всички участници в обучителния процес по БДП.

Оценяването на компетентностите по БДП може да се осъществи чрез наблюдение, тестове и игри.

За постигането на очакваните резултати от обучението могат да се използват учебни помагала, планове и схеми на населеното място и големи пътни възли, учебно-помощна литература за учителя, нормативната уредба, регламентираща безопасното движение и др.

**ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО
БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА
ЗА ДЕЦАТА В ТРЕТА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА**

I. Общо представяне на програмата по безопасност на движение по пътищата за децата в детската градина

Програмата по безопасност на движение по пътищата (БДП) включва целите, темите, понятията, и тематично разпределение за организиране на обучението и възпитанието по БДП в трета възрастова група в детската градина. В нея са формулирани и очакваните резултати от процеса на взаимодействие в ситуацията по БДП като гаранция за устойчивостта и качеството на обучение.

Възпитанието и обучението по БДП са целенасочен, системен и непрекъснат процес за формиране на гражданска компетентност и качества на детето и са неделима част от цялостното образование и възпитание на личността. Социализирането на личността е процес на адаптация, индивидуализация и усвояване на социо-културните роли, чрез които детето намира мястото си в обществото. Формирането на защитни механизми при децата за съхраняване и безопасност при движение по пътищата е актуална тема в гражданското общество и важна задача на държавата, образователните институции и семейството.

Предучилищният период е известен със своята сензитивност към външните изменения на обектите, процесите и явленията в околния свят. Децата овладяват знания за елементите и опасностите на пътя още в ранното детство, следвайки примера на по-възрастните от семейството и детската градина. Формира се способност за ориентиране и критично мислене, което е в основата на правилното оценяване на пътните ситуации. Промените, които настъпват в когнитивната, емоционалната и волевата сфера, са благоприятна основа за поставяне началото на обучението по безопасност на движението. Въпреки това, поради възрастови, психологични особености и липсата на опит, децата невинаги постъпват правилно, когато са на улицата. Това налага целенасочено,

системно обучение и възпитание за формиране на поведенческа култура и качества на подрастващите - съобразителност, наблюдателност, отговорност, самостоятелност и др.

В предучилищна възраст се поставят основите на гражданските компетентности на детето като пълноправен участник в пътното движение, притежаващ конкретни знания, умения и отношение към спазването на обществените правила и норми за лична и колективна безопасност. Компетентностите, свързани с обучението по БДП, са част от интердисциплинарен комплекс:

1. Гражданско образование, област на компетентност: „Социална политика, справедливост и солидарност“ - обяснява своите постъпки, като ги свързва с правила и ценности.
2. Здравно образование, област на компетентност: „Безопасност и първа помощ“ - назовава нещата (предмети, дейности, поведения), които са опасни в обкръжаващата среда.
3. Интеркултурно образование: област на компетенция: “Културна осъзнатост“ - сравнява норми на поведение в културно-различен битов и празничен контекст.

Програмното съдържание е разпределено в области на компетентност, тематични направления и конкретни теми и осигурява спираловидно и системно надграждане на знанията и уменията през цялата учебна година.

Новите понятия към всяка област на компетентност се въвеждат постепенно и с нарастване на възрастта се разширяват.

II. Цели на възпитанието и обучението по БДП в детската градина

1. Формиране на начални представи за пътната среда.
2. Формиране на умения за безопасно поведение на пътя.
3. Формиране на култура на поведение на пътя.

Постигането на компетентностите за ориентиране в пътната среда се осъществява в следните глобални области: елементи на пътната среда, участници в движението, пътни превозни средства, пътна сигнализация, обезопасителни и защитни средства.

Постигането на компетентностите за спазване на правила за безопасност и култура на поведение на пътя се разгръща в следните направления: правила за движение на пешеходец, правила за движение на велосипед, правила за движение в жилищна зона, правила за

поведение на автобусна спирка, опасни и безопасни места за игра, понятие за пътнотранспортно произшествие, сензорна и моторна двигателна активност.

Примерно разпределение на минималния брой на основните педагогически ситуации за обучението по БДП в детските градини:

Първа група	Втора група	Трета група	Четвърта група
5 педагогически ситуации	5 педагогически ситуации	6 педагогически ситуации	7 педагогически ситуации

Обучението по БДП в детската градина се осъществява задължително във всички групи в основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Обучението по БДП може да се осъществява интегрирано по различните образователни направления или в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Педагогическата ситуация е основна форма на взаимодействие, при превес на играта като основна дейност в тази възраст.

Разработеното учебно съдържание следва да бъде включено в програмната система на съответната институция.

III. Специфика на възпитанието и обучението по БДП в трета възрастова група

Децата от трета група са значително по-самостоятелни и имат по-голям социален опит. Добра предпоставка за овладяване на знания и умения по БДП са развитието на когнитивните способности, комуникативните умения, сензорното, физическото и психическото развитие. Движенията са стабилни и има добра координация. Детето на тази възраст може да класифицира, да разсъждава и открива по-сложни връзки между предметите и явленията. Възприятията се разширяват и стават волеви и устойчиви.

Детското любопитство и откривателство е насочено към нови, по-сложни процеси и явления. Външни възпитатели са желаните професии-полицай, пожарникар, служител на КАТ, които допълнително обогатяват представите на децата. Всяко дете в тази възраст има велосипед, а честите разходки и по-дългите маршрути им дават възможност да правят елементарни констатации на наблюдавани пътни ситуации, да разпознават знаци и светлинни сигнали. Необходимо е да се разширяват познавателните способности на малките

велосипедисти и пешеходци. Саморегулацията е от съществено значение за формиране на пътна гражданска култура. Поради неразвитите механизми на саморегулацията, децата все още не могат да се движат сами на улицата и се придржават от родителя.

С всяка тема от учебната програма следва да се реализират основните идеи за:

1. Ориентиране в пътната среда и маркировката на квартала.
2. Разпознаване на пътните знаци от различните видове и светлинните средства.
3. Спазване на основни правила за пешеходци и развитие на навици за културно поведение.
4. Разпознаване на частите на велосипеда, пътните знаци и правилата за велосипедисти.
5. Определяне на видовете превозни средства по суща, въздух и вода.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Област на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда	Елементи, обхват и вид на пътя	Кварталът, в който живея	<p>Може да определя пространственото разположение на елементите в квартала. Прави разлика между еднопосочко и двупосочко пътно платно. Ориентира се в елементите на по-широко пространство – сгради, видове пътни платна, пешеходна пътека при двупосочко движение.</p> <p>*<i>Еднопосочко и двупосочко пътно платно, ляво-дясно, пешеходна пътека.</i></p> <p>*<i>Пътни знаци – M 8.2, пресичане на двупосочко пътно платно.</i></p>
	Пътни знаци	Познавам ли пътните знаци	<p>Познава характерни особености на указателните знаци, като се ориентират в тяхната форма и цвят. Знае как се преминава под подлез. Осмисля ролята на пътните знаци за пешеходеца и съобразява поведението си</p>

			<p>спрямо тях.</p> <p>*Предупредителни и указателни пътни знаци A18- „Пешеходна пътека“, A 19 – “Деца“.</p>
	Пътни превозни средства	Могат ли хората без превозни средства	<p>Има представа за превозни средства по суше, въздух и вода и ги сравнява. Може най-общо да определи причините за удар между тях.</p> <p>*Превозни средства по суше, въздух и вода – каруца, автомобил, камион, автобус, влак, кораб, самолет.</p> <p>*Превозни средства със специален режим на работа – пожарна, полицейска кола.</p> <p><i>Удар.</i></p>
Правила и култура на поведение на пътя	Правила за движение на пешеходец	Какво трябва да знае малкия пешеходец	<p>Изброява правилата, които трябва да спазва пешеходец. Да познава правилата за пресичане на двупосочко платно.</p> <p>Наблюдава и съобразява светлинни сигнали.</p> <p>*Пресичане на двупосочко пътно платно с възрастен, светлинни сигнали.</p>
	Правила за движение с велосипед	Какво трябва да знае малкият велосипедист	<p>Изброява правила, които трябва да спазва велосипедиста. Знае при какви случаи е водач, в какви пешеходец и защо трябва да носи светлоотразителна жилетка. Регулира поведението си при сигнал.</p> <p>* Пешеходец с велосипед, светлоотразителна жилетка, каране в права посока, каране с умерено темпо, паркиране.</p>
	Опасни и безопасни места за игра	На площадката по БДП	<p>Познава правилата за пресичане на двупосочко движение. Пресича двупосочко улично платно с помощ.</p> <p>*Двупосочко движение.</p>

V. Методически указания за приложение на програмите по БДП

В съответствие с Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование образователната подготовка по БДП на децата от предучилищна възраст може да се провежда самостоятелно в образователно направление „Околен свят“ или интегрирано в другите образователни направления и режимни моменти. Основните и допълнителните форми за осъществяване на образователния процес по БДП се разработват по ред и условия, предвидени в чл. 65 от Закона за предучилищното и училищно образование и чл. 23 от Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование.

Основна форма на взаимодействие е педагогическата ситуация. Според етапа на обучение и възрастта се използват обучаващи, игрово-познавателни и практически ситуации. В трета група предимство имат игрово-познавателните. Чрез обучаващите и игрово-познавателните ситуации се въвеждат новите понятия. Децата могат да наблюдават реална пътна среда - на улицата, на площадката по БДП или да бъдат подсигурени подходящи нагледни материали, с които да се въведат в пътна ситуация, близка до естествената. От значение е свързването на проблема с личния опит на детето, т.е. то да намери мястото си в разрешаването на проблемната ситуация. Знанията и уменията се пренасят в нови житейски ситуации, където чрез ролеви игри, дидактични игри и практически упражнения, детето придобива практически, самостоятелни компетентности и пътна култура.

Важно методическо изискване при организиране на педагогическите ситуации по БДП е регламентиране на времето на ситуацията: при 5-7-годишните продължителността е 20-30 минути.

При планирането на образователното съдържание по БДП, трябва да се отчитат детските възможности и познавателен опит. Задачите да се планират диференцирано, спрямо потребностите на групата или отделните деца. Дидактичното осигуряване на материалната среда (картини, играчки, графични схеми, макети, познавателни книжки, технически средства и др.), както и разположението на децата, трябва да осигуряват нагледност и речево-двигателна активност по темата.

Предвид възрастовите особености на децата при провеждане на ситуацията по БДП е необходимо да има подходяща психо-емоционална нагласа и познавателната активност да се стимулира чрез гатанки, етюди, проблемни казуси, игра, експеримент, песен и др. При възприемане на пътните явления и сигнализация е добре да се включат различни анализатори: слухови, зрителни, моторно-

двигателни. В хода на ситуацията да се осъществява динамичен переход от една дейност в друга - обучение, игра, практически упражнения.

При прилагане на индивидуален подход към децата в игрите и ситуацията по БДП е необходимо да се осъществява рефлексия и резилианс в следните аспекти: интелектуален, комуникативен, личностен и кооперативен.

В ситуацията може да се използва комбинация от трите вида методи: информационно-познавателни (наблюдение, разговор, разказ, беседа, пътни казуси), игрово-познавателни (сюжетно-ролеви игри, дидактични игри, игров тренинг, ТРИЗ - игри, компютърни игри, подвижни и др.) и практико-изprobващи (експеримент, практически упражнения, макетиране в различен план на измерване). Интересен метод на организация на обучението са проектите, които включват и родителите и ги правят съпричастни към проблема на детската безопасност на пътя. В съвместни празници, игри и развлечения, екскурзии, седмици на безопасното движение се повишават компетенциите на всички участници в обучителния процес по БДП.

Оценяването на компетентностите по БДП може да се осъществи чрез наблюдение, тестове и игри.

За постигане на очакваните резултати от обучението могат да се използват познавателни книжки, учебни помагала, планове и схеми на населеното място и големи пътни възли, учебно-помощна литература за учителя, нормативната уредба, регламентираща безопасното движение и др.

**ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО
БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА
ЗА ДЕЦАТА В ЧЕТВЪРТА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА**

I. Общо представяне на програмата по безопасност на движение по пътищата за децата в детската градина

Програмата по безопасност на движение по пътищата (БДП) включва целите, темите, понятията, и тематично разпределение за организиране на обучението и възпитанието по БДП в четвърта възрастова група в детската градина. В нея са формулирани и очакваните резултати от процеса на взаимодействие в ситуацията по БДП като гаранция за устойчивостта и качеството на обучение.

Възпитанието и обучението по БДП са целенасочен, системен и непрекъснат процес за формиране на граждански компетентности и качества на детето и са неделима част от цялостното образование и възпитание на личността. Социализирането на личността е процес на адаптация, индивидуализация и усвояване на социо-културните роли, чрез които детето намира мястото си в обществото. Формирането на защитни механизми при децата за съхраняване и безопасност при движение по пътищата е актуална тема в гражданското общество и важна задача на държавата, образователните институции и семейството.

Предучилищният период е известен със своята сензитивност към външните изменения на обектите, процесите и явленията в околния свят. Децата овладяват знания за елементите и опасностите на пътя още в ранното детство, следвайки примера на по-възрастните от семейството и детската градина. Формира се способност за ориентиране и критично мислене, което е в основата на правилното оценяване на пътните ситуации. Промените, които настъпват в когнитивната, емоционалната и волевата сфера, са благоприятна основа за поставяне началото на обучението по безопасност на движението. Въпреки това, поради възрастови, психологични особености и липсата на опит, децата невинаги постъпват правилно, когато са на улицата. Това налага целенасочено,

системно обучение и възпитание за формиране на поведенческа култура и качества на подрастващите - съобразителност, наблюдателност, отговорност, самостоятелност и др.

В предучилищна възраст се поставят основите на гражданските компетентности на детето като пълноправен участник в пътното движение, притежаващ конкретни знания, умения и отношение към спазването на обществените правила и норми за лична и колективна безопасност. Компетентностите, свързани с обучението по БДП, са част от интердисциплинарен комплекс:

1. Гражданско образование, област на компетентност: „Социална политика, справедливост и солидарност“ - обяснява своите постъпки, като ги свързва с правила и ценности.
2. Здравно образование, област на компетентност: „Безопасност и първа помощ“ - назовава нещата (предмети, дейности, поведения), които са опасни в обкръжаващата среда.
3. Интеркултурно образование: област на компетенция: “Културна осъзнаност“ - сравнява норми на поведение в културно-различен битов и празничен контекст.

Програмното съдържание е разпределено в области на компетентност, тематични направления и конкретни теми и осигурява спираловидно и системно надграждане на знанията и уменията през цялата учебна година.

Новите понятия към всяка област на компетентност се въвеждат постепенно и с нарастване на възрастта се разширяват.

II. Цели на възпитанието и обучението по БДП в детската градина

1. Формиране на начални представи за пътната среда.
2. Формиране на умения за безопасно поведение на пътя.
3. Формиране на култура на поведение на пътя.

Постигането на компетентностите за ориентиране в пътната среда се осъществява в следните глобални области: елементи на пътната среда, участници в движението, пътни превозни средства, пътна сигнализация, обезопасителни и защитни средства.

Постигането на компетентностите за спазване на правила за безопасност и култура на поведение на пътя се разгръща в следните направления: правила за движение на пешеходец, правила за движение на велосипед, правила за движение в жилищна зона, правила за

поведение на автобусна спирка, опасни и безопасни места за игра, понятие за пътнотранспортно произшествие, сензорна и моторна двигателна активност.

Примерно разпределение на минималния брой на основните педагогически ситуации за обучението по БДП в детските градини:

Първа група	Втора група	Трета група	Четвърта група
5 педагогически ситуации	5 педагогически ситуации	6 педагогически ситуации	7 педагогически ситуации

Обучението по БДП в детската градина се осъществява задължително във всички групи в основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Обучението по БДП може да се осъществява интегрирано по различните образователни направления или в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Педагогическата ситуация е основна форма на взаимодействие, при превес на играта като основна дейност в тази възраст.

Разработеното учебно съдържание следва да бъде включено в програмната система на съответната институция.

III. Специфика на възпитанието и обучението по БДП четвърта възрастова група

Периодът от 6 до 7 години е най-благоприятният предучилищен период, в който децата получават по-цялостни знания за културата на поведение, когато се придвижват на различни обществени места. Периметърът на внимание към обектите на пътя се разширява, в рамките на родното селище, града, булевардите, кръстовищата. Децата използват в речта обобщаващи понятия. Развиват умения за сензомоторна защитеност чрез разпознаване на цветове, формите, скоростта, посоките и движенията. Развитието на комуникационните умения, схематичното мислене, паметта, по-устойчивите емоции и сензорните възприятия са основа за упражняването на по-голяма самостоятелност, чрез която децата демонстрират готовност за съзнателно участие в обучението по БДП.

Най-важните правила, които децата научават са: да се движат по булеварда от вътрешната страна на тротоара-далече от бордюра, да пресичат кръстовище със и без светофарна уредба при наличие на регулировчик и да спазват неговите указания, да спазват социални норми за лична и колективна безопасност на автобусната спирка и при придвижване с автобус, при придвижване с велосипед, да

подбират безопасен път от дома до детската градина. При 6-7-годишните деца е необходимо да се усъвършенства културата на поведение - знания, умения и личностни качества като етично поведение, дисциплина, отговорност, съобразителност, самоконтрол, инициативност и др.

С всяка тема от учебната програма следва да се реализират основните идеи за:

1. Ориентиране в пътната среда и маркировката в града.
2. Развиване на знанията и уменията на пешеходец при пресичане на кръстовище със и без светофарна уредба, и при наличие на регулировчик.
3. Формиране на знания и умения като участник - пътник в градския транспорт.
4. Постигане на знания и умения като участник - велосипедист.
5. Усъвършенстване на сензомоторни умения за защитеност.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Област на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда	Елементи, обхват и вид на пътя	Градът/селото, в което живея	Спазва правила на поведение и има културни навици при движение в родното място. Детето да познава и описва забележителности на родното място. Знае начини на придвижване по булевард, пресичане, преминаване под подлез или надлез. <i>*Булевард, кръстовище, пътен знак Е 21- "Подлез"</i>
Правила и култура на поведение	Правила за движение на пешеходец	На улицата	Познава основните обществени правила и норми за пресичане на кръстовище. Познава сигнали подавани от регулировчик – забранено, разрешено преминаването. Осъзнава опасността от неправилни действия при пресичане на кръстовище.

			<p>Съобразява поведението си спрямо указанията на регулировчика.</p> <p>*Пресичане на кръстовище със и без светофарна уредба, пресичане на кръстовище при наличие на регулировчик.</p>
Правила и култура на поведение на пътя	Правила на поведение на автобусна спирка	Пътувам с автобус	<p>Демонстрира адекватно културно и социално присъствие на спирката и в автобуса. Притежава културни и социални навици за лична и колективна безопасност, когато пътува в автобус.</p> <p>*Правила на поведение като чакащ автобус и като пътник в превозното средство.</p>
	Правила за движение в жилищна зона	Моят път до детската градина	<p>Има практически план за безопасно придвижване. Изразява готовност за спазване на правила за придвижване. Познава безопасния маршрут до детската градина.</p> <p>*Придвижване с възрастен, безопасен път.</p>
Пътна среда	Пътни превозни средства	Изправност на велосипеда	<p>Разпознава основните части на велосипеда и техните функции. Знае значението на безопасност и изправност на велосипед. Разбира личната безопасност във връзка с изправността на велосипеда.</p> <p>*Велосипед без помощни колела, дете-велосипедист, устройство за излъчване на бала или жълта светлина отпред и светлоотразител отзад.</p>
	Пътни знаци	Кои знаци познава велосипедистът	<p>Знае как да регулира поведението, съобразно знаците. Познава пътни знаци за велосипедисти.</p> <p>*Предупредителни знаци за опасност – А20, забранителни знаци – Б9.</p>
Правила и култура на поведение на пътя“	Основни правила за движение на велосипед	На площадката за велосипедисти	Демонстрира готовност за спазване на правила и регулиране на поведението. Спазва предписанията на

			пътните знаци и правила при игра с велосипед. *Велопътека, завой наляво, завой на дясно, змейка.
--	--	--	---

V. Методически указания за приложение на програмите по БДП

В съответствие с Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркультурното образование образователната подготовка по БДП на децата от предучилищна възраст може да се провежда самостоятелно в образователно направление „Околен свят“ или интегрирано в другите образователни направления и режимни моменти. Основните и допълнителните форми за осъществяване на образователния процес по БДП се разработват по ред и условия, предвидени в чл. 65 от Закона за предучилищното и училищно образование и чл. 23 от Наредба № 5 от 03.06.2016 г. за предучилищното образование.

Основна форма на взаимодействие е педагогическата ситуация. Според етапа на обучение и възрастта се използват обучаващи, игрово-познавателни и практически ситуации. В четвърта група предимство имат игрово-познавателните. Чрез обучаващите и игрово-познавателните ситуации се въвеждат новите понятия. Децата могат да наблюдават реална пътна среда - на улицата, на площадката по БДП или да бъдат подсигурени подходящи нагледни материали, с които да се въведат в пътна ситуация, близка до естествената. От значение е свързването на проблема с личния опит на детето, т.е. то да намери мястото си в разрешаването на проблемната ситуация. Знанията и уменията се пренасят в нови житейски ситуации, където чрез ролеви игри, дидактични игри и практически упражнения, детето придобива практически, самостоятелни компетентности и пътна култура.

Важно методическо изискване при организиране на педагогическите ситуации по БДП е регламентиране на времето на ситуацията: при 5-7-годишните продължителността е 20-30 минути.

При планирането на образователното съдържание по БДП, трябва да се отчитат детските възможности и познавателен опит. Задачите да се планират диференцирано, спрямо потребностите на групата или отделните деца. Дидактичното осигуряване на материалната среда (картини, играчки, графични схеми, макети, познавателни книжки, технически средства и др.), както и разположението на децата, трябва да осигуряват нагледност и речево-двигателна активност по темата.

Предвид възрастовите особености на децата при провеждане на ситуацията по БДП е необходимо да има подходяща психо-емоционална нагласа и познавателната активност да се стимулира чрез гатанки, етюди, проблемни казуси, игра, експеримент, песен и др. При възприемане на пътните явления и сигнализация е добре да се включат различни анализатори: слухови, зрителни, моторно-двигателни. В хода на ситуацията да се осъществява динамичен преход от една дейност в друга - обучение, игра, практически упражнения.

При прилагане на индивидуален подход към децата в игрите и ситуацията по БДП е необходимо да се осъществява рефлексия и резилианс в следните аспекти: интелектуален, комуникативен, личностен и кооперативен.

В ситуацията може да се използва комбинация от трите вида методи: информационно-познавателни (наблюдение, разговор, разказ, беседа, пътни казуси), игрово-познавателни (сюжетно-ролеви игри, дидактични игри, игров тренинг, ТРИЗ - игри, компютърни игри, подвижни и др.) и практико-изprobващи (експеримент, практически упражнения, макетиране в различен план на измерване). Интересен метод на организация на обучението са проектите, които включват и родителите и ги правят съпричастни към проблема на детската безопасност на пътя. В съвместни празници, игри и развлечения, екскурзии, седмици на безопасното движение се повишават компетенциите на всички участници в обучителния процес по БДП.

Оценяването на компетентностите по БДП може да се осъществи чрез наблюдение, тестове и игри.

За постигане на очакваните резултати от обучението могат да се използват познавателни книжки, учебни помагала, планове и схеми на населеното място и големи пътни възли, учебно-помощна литература за учителя, нормативната уредба, регламентираща безопасното движение и др.